AMERIKOS LIETUVIS

THE LITHUANIAN AMERICAN

No. 3-čias | Telefonas Dial 5-1094 | WORCESTER, MASS., 20-tą SAUSIO (JAN.) 1934 M. | Kaina 5 Centai | VOL. XVIII

TRUMPAI APIE VISKĄ

Rašo Jonas Valaitis, WHOM, New Yorke radio Lietuvių Programos Vedėjas

NEW YORKO—NEW JERSEY ŽINELĖS

Naujoji "V-bės" b-vė tokia: Schegaus pirm., Dr. Waluk ir p. Budreskis, vice-pirm., Trečiokas, Povilanskas — iždininkai, Buks, sekr., Vinikas Bajoras ir Strumskis, direktoriai.

Sekmadienį, sausio 4 d. Brooklyno Lietuvių Pil. Kl. Salėj Babravičiaus koncertas buvo sekmingas. Žmonių buvo pilna 400 talpinanti saliukė. Dainavo ir Tamkiutė ir Česnavičiutė.

Už pereitą sekmadienį Brooklyno Pil. Klube Operetė—Dr-jos vakaras gražiai pavyko. Vaidinta Adomas ir Ieva. Artistai Strumskienė, Kraučiunas, Bukšnaitis, Jr.

"Tėvynė" numatoma spausdinti "Vienybėje". Tam tikslui išrinkta komisija: red. Vitaitis ir SLA. sekr. Vinikas.

Sausio 12 d. Lutvino salėje, Elizabeth, N. J., įvyko gražus balius. Šioj salėj bus visa eilė gražių vakarų.

Napoleonas Polis įsteigė biznį, alinę, 86 Ocean Ave., Jersey City.

Brooklyno Muzikos Parduotuvė, 560 Grand gatvės, vedama p-lės Pelagijos Ambrozaitytės, šiomis dienomis didina savo muzikos krautuvę, įsteigdama skyrių ir paštu muzikos reikmenis siųsti.

Brooklyne įsteigtas naujas biznis, mėsos parduotuvė ir grosernė, kurią įsteigė Šimanskis ir Petkauskas, 394 Grand gatvės.

Sirgęs gerklės bėdomis, Brooklyno p. Ginkus pradeda pasveikti.

Lietuvių Radio programos iš WHOM New Yorke, vedamos Jono Valaičio, vėliausiu laiku pradeda žymiai gyvėti. Daugiausiai dainuoja p-lė Tamkiutė su savo trupe. Pereitą trečiadienį dainavo p. Hodelio vyrų kvartetas iš Kearney, N. J.

Brooklyno veikėjai buvo surengę Babravičiui vakarienę, kurioj dalyvavo 51 svetys. Kalbėjo Konsulas Žadeikis ir kleb. Pakalnis. Dainavo Babravičius, Tamkiutė ir Česnavičiutė. Deklamavo Tysliava.

Sekmadienį, sausio 21 d. N. Y. ir N. J. Vyčiai, 207 York St., Brooklyne rengia šokius.

Sausio 28 d. susivedą Lietuvos Dainos manadžeris Juozas Eimutis su p-le Adele Buzaite.

Sausio 30 d. įvyksta Lietuvos Atstatymo B-vės Seimas. Visi nariai iki tam laikui prašomi prisiųsti savo pavadus ar pasiruošti atstovauti.

MIRĖ PETRAS MIKOLAINIS

Brooklyno ir visos Amerikos lietuviai net vieno daugiausia Amerikos lietuvių reikalams pasidarbuvusio lietuvio Petro Mikolaino, kuris sausio 8 d. 7 val. vakare atsiskyrė iš šio pasaulio.

Velionis Mikolainis mirė sulaukęs 62 m. amžiaus. Petras Mikolainis gimė 1868 m. gegužės 25 d. Aižieškių kaime, Vištyčio valsč., Vilkaviškio apskr. Iš pat jaunatvės velionis Mikolainis savo viską buvo pašventės Lietuvos ir lietuvių tautos labui. Ir per ilgą savo amžių daug musų tautai nudirbo. Pradėtas persekioti už lietuvybę, iš Lietuvos išvyko į Prusus ir Amerika, kur išgyveno didesnę savo amžiaus dalį.

Velionis Mikolainis buvo "Aušros", pirmojo lietuvių laikraščio bendradarbis ir spaudą rėmė ir sekė iki pat mirties. Per tą laiką jis buvo SLA vice-prezidentu, apšvietos komisijos narių: "Vienybės Lietuvininkų" redaktoriumi. Elisa Islande vertėju.

Velionis labai nuliudusius paliko žmoną Ievą, sunų Daktarą Mindaugį, dukterę Aldoną, brolį ir plačią giminę, kuri buvo suvažiavus iš įvairių Amerikos dalių.

Velionies Mikolainio pagrabą atlankė visi įžymesnieji Brooklyno ir apylinkės lietuviai. Laidotuvėse ir dalyvavo šimtai žmonių. Kunas sausio 10 d. sudegintas Fresh Pond krematoriume.

Išmokite Juoktis

40 mašinėle rašytų puslakščių juokų iš viso pasaulio už vieną dolerį išsiųs: Rašytojas Arėjas Vitkauskas, Kaunas Lithuania.

Daug Žada–Mažai Dara

Paskutiniu laiku Japonijos ir Amerikos spauda perpildyta visokiomis spelionėmis apie Japonijos karą su Suvienytomis Valstijomis ir Sovietais. Japonijos pulkininkų ir admirolų tilpsta raštai jų pačių spaudoje. Žymus japonų karišKas rašytojas pulk. Girata, patalpino spaudoje straipsnį "Neišvengiamas Japonų-Rusų karas". Tame straipsnyje — gi daro daug speliojimų, kur sovietų lakunai sunaikino japonijos kavaleriją ant kranto upės Ussuri ir pasekmingai veikia iki japonai atsigriebę subombarduoja Vladivostoką ir ten įrengtą aerodromą, paskui sunaikino prie Vladivostoko submarinų bazę; tokie ir panašųs suduoti per japonus smugiai susilpnina rusų oro karą. Bet čia per Panamos kanalą atplaukia vienas iš Amerikos Valstybių laivynas rusams į talką, kurį pasitinka Japonijos laivynas ir... galų gale nepasako kas išeina pergalėtojais.

Apart japonų karišKų išvedžiojimų prašneko ir Mussolini, kuris taipgi tikrina, kad Suvienytos Valstijos businčios įtrauktos į tolimų rytų karą. Jo straipsnis tilpo New York American dienrašty. Premieras Mussolini pabrėžia, kad Sovietai su amerikonais veiks bendrai prieš Japoniją, jeigu pastaroji neatsisakys nuo veržimosi Kinijos gilumon. Straipsnio užbaigoje Mussolini pastebi Japonijai, kad jei karas įvyktų, tai atsakominga už tai bus pati Japonija, kadangi ji apleido tautų Lygą ir tokiu budu Rytų karas ar taika priklausys nuo jos apgalvotų ar neapgalvotų žygių.

Nors Sovietų užrubežinių reikalų komisaras Litvinovas diplomatinėse derybose su Suv. Valstijų prezidentu Ruzveltu ir pasisakė už taiką, tačiau tų dviejų šalių susibičiuliavimas kaip tik persergti Japoniją nuo jos grobuoniškų užugaidų.

Tie visi, Japonijos brioviməsi į svetimas žemes prie gero neveda; jie veda į karą. Užtaigi šiandieninė spauda, talpindama vienos ar kitos šalies karišKos propagandos raštus, rengia savo šalies piliečius karišKiems pasirengimams. Panaši didžiųjų valstybių agitacija ir panašųs tų valstybių kariški išsireiškimai, kaip anot buvusio rusų caro Nikalojaus pasakymas dar prieš rusų-japonų 1904 metų karą, kad girdi, "mes japonus su kepurėmis užmėtysim," prie gero nevedė. Taip ir šiandien, ginklų barškinimas kaikurių militariškų valstybių, o ypatingai Japonijos ir Vokietijos, taip gi prie gero neveda, jos drumsčia taikos atmosferą ir neleidžia pasauliui išsirišti iš ekonominio krizio, kuris ardo valstybės pamatus.

Rodos jau reiktų prisiminti tą netolimos praeities pamoką; pamoka, kuri krauju ir ašaromis įrašytų Pasaulinio karo istorijoj. Tačiau tuos baisius pasaulio sukretimo įvykius kai-kurios iš didesnių pasaulio tautų per greitai pradeda pamiršt, neatsižvelgiant koks rytojus jų laukia.

Mendieta Penktas Kubos Prezidentas

Havana. — Carlos Mendieta, 60 metų gydytojas, buvo paskirtas prezidentu aklamacijos budu per Kubos politiškų vadų grupę, susirinkusią prie prezidento rumų. Aukščiausias Teismas prisiekdino naują prezidentą, kad su ištikimybe vadovautų šalyje. Carlos Mendieta buvo raginamas savo draugų, kad užimtų prezidento vietą, nuo to momento, kada Carlos Hevia staiga rezinavo išbuvęs prezidentu 40 valandų laiko.

Tuo tarpu streikas suparalyžavo Havanos paiegas, vandens, šviesos, geso ir susisiekimo sistemą.

Kadangi, Kubos visos valdžios partijos ir armija ir laivynas remia naują prezidentą Carlos Mendieta, tikimasi, kad susidarys pastovus kabinetas. Tuomet Jungtinės Valstijos pripažins naują Kubos valdią.

5,000 Žmonių Žuvo Indijoj

Kalkutta. — Per dvi dienas Indijoj tęsėsi žemės drebėjimas, laike kurio žuvo tarp 5,000 iki 7,000 žmonių, pagal netikras skaitlines. Žmonės mirė daugiausia ne nuo žemės drebėjimų bet nuo tvanų, gaisrų ir šalto oro, kurie sekė. Tukstančiai žmonių sužeisti ir be namų.

$2. Taksų ant Degtinės Galiono

Washington, sausio 12. — Šioje dienoje prezidentas Ruzveltas pasirašė degtinės taksų bilių, kuris nustato $2.00 taksų ant galiono degtinės, o $2.30 ant maišytos. Valdžia nuo degtinės tikisi surinkt pajamų pusę bilijono dolerių per sekančius metus.

Sterilizuoja Mokyklų Vaikus

Detroit, Mich. — Šiomis dienomis paaiškėjo, kad Michigan valstijoje, kai kurių apskričių pataisos mokyklose jau nuo 1929 metų veikia ir vykdoma sterilizacijos įstatymas tiems mokyklos nariams, kurie laikomi "kenksmingais visuomenei". Pasirodo, kad nuo 1929 metų Michigan valstijoje iš viso išsterilizuota 980 mergaitės ir apie 400 berniukų.

Ši, plačiu maštabu vykdoma, Amerikoje sterilizacija paaiškėjo, kai valstybės departamentui buvo paduotas tėvų skundas. Tuojau padarytas tyrimas ir pataisos mokyklų gydytojai pareiškė, kad tik tie mokiniai buvo sterilizuojami, kurių tėvai sutiko. Bet tėvai pareiškė, kad jie buvo apgauti, nes esą jiems pažadėta, kad jei vaikai bus sterilizuoti, jie bus paleisti iš pataisos mokyklos ir galės gyventi su tėvais, bet to nebuvo. Dauguma tėvų, tikėdamies, kad jų vaikai bus jiems grąžinti sutiko vaikus sterilizuoti, bet visai bereikalingai, nes jie jokių pamišimo ir kriminalizmo žymių neparodė. Šis skundas dar ir dabar tiriamas ir nežinia kuo baigsis.

Fordas Pranašauja 1934 Darbymeties Metus

Detroit. — Edsel Ford, senio Henry Fordo sunus, sako kad 1934 metais jo tėvo dirbtuvės ruošiasi padidinti produkciją net 70%. Jis sako, kad 1934 metais visoj Amerikoj žymiai pakils gamyba ir darbas.

Žada Sumažint Dolerio Pagrindą iki 50 centų

Washington. — Kongreso demokratų atstovų vadai skubiai tvarkosi, kad ko veikiau pripažinti naują prezidento Roosevelto monetarinę sistemą. Ši nauja sistema, tai dolerio aukso pagrindo sumažinimas tarpe 50—60 centų šiandieninės dolerio vertės. Nors šiandien pirkime doleris yra pigus — apie 60 centų, tačiau jo pagrindas yra 100 centų aukso. Del to ir sakoma, kad šiandieninis doleris nėra pastovus, t.y. nestabilizuotas. Kada gi jam pagrindas bus sumažintas tarp 50 — 60 centų ir tas įstatymu bus paremta, tada doleris skaitysis pastoviu doleriu, t.y. stabilizuotu. Kada vyriausybė visą atsargos auksą paims savo žinion, už tai atlygins aukso certifikatais pagal sumažinto aukso pagrindo. Tuo budu vyriausybė pelnys daugiau kaip du bilijonus dolerių. Iš to pelno sudarys fondą įvairiems reikalams. Kongresas imasi svarstyti prezidento sumanymą, kad jį suimti į įstatymo rėmus. Tuo tarpu biržose šėrams kainos ima kilti. Visam krašte prekės brangsta. Artimiausiomis dienomis tas skaudžiai atsilieps į visų kišenius. Daugiausia nukentės darbininkai, kurių atlyginimai visados velkasi vėžio žingsniu.

Paskutiniu laiku Suv. Valstijų valdžia žada visą aukso rezervą perimti savo žinion. Nors tam kai-kurie senatoriai ir pasipriešino, tačiau vyriausias Suv. Valstijų teisininkas Cummingas pareiškė, kad valdžia gali konfiskuot auksą, tų piliečių, kurie turi jį, o nepristato jo ant valdžios pareikalavimo. Jis sako, kad konfiskavimas aukso yra konstitucijinis, nes jis yra naudojamas visos šalies gyventojų labui. Su tokiais teisininko Cummings išvediojimais prezidentas Ruzveltas pilnai sutinka.

Sako, kad Japoniją ir Kinija Parems Karėje Prieš Baltodžius

Roma. — Italijos premjeras Mussolini telegramoje Hearstui pareiškė, kad, jo nuomone, karas tarp Sovietų Rusijos ir Japonijos neišvengiamas dalykas. Jis dar priduria, kad į tą karą bus įvelta Jungtinės Amerikos Valstybės, Anglija, Pranruzija, Italija ir net Olandija. Šis, pasak Mussolini, karas bus pasikėsinimas prieš baltąją rasę, nes kartu su Japonija prieš Sovietų Rusiją kariaus ir Kinija.

Lietuvos Prezidento Antano Smetonos Kalba, Pasakyta Gruodžio 15-tą dieną Visuotiniame Lietuvių Tautininkų Sąjungos Suvažiavime

Sveikinu Sąjungos suvažiavimą, dėkuoju už jo darbus, atliktus musų Tautai, ir linkiu jai, sėkmingai persitvarkius, sustiprintu pasiryžimu toliau darbuotis. Šia proga noriu prieš jus, tautininkai, žvilgterėjęs praeitin, atskleisti nerimstančio pasaulio paveikslą, bent keliais bruožais nupieštą ir pasakyti, kuria linkme vyksta tautos, norėdamos geriau sutvarkyti savo gyvenimą.

Taigi: pasibaigė didysis karas, pasibaigė ir jo baisieji vargai. Versalio sandora vaizdavosi balandžiu, snape nešančiu alyvos šakelę žydriąja padange, o Tautų Sąjunga — skaisčiąja vaivorykšte, kaip po visuotinio tvano. Tai lyg ženklas, kad nebebaus Dievas tautų karais, kad bus amžina taika. Didžiosios ir mažiosios valstybės, senosios ir naujosios, susitelks Ženevoje pasaulinin parlamentan ir teisingai spręs šalių ginčus ir nesusipratimus. Lygybės dėsniu vaduosis ir kuo demokratiškiausiai elgsis: jei ir mažiausia šalis kuo nesutiktų spręstinamajame reikale, tai ir jos balso bus klausoma. Ir mažas kelmas, vadinas, galėsiąs perversti didelį vežimą. Tautų Sąjungai Versalio sandoros nuostatai nelyginant evangelija: nevalia jų pakeisti. Jų išvestos tautoms sienos — pagrindas taikai. Visa tvirta ir tikra. Ženeva jei ne viso pasaulio tai bent Europos sostinė. Bent kartą per metus tenai renkasi valstybių atstovai. O kas turi kokią įkyrią bylą, tai tam reikia toji sostinė dažniau pamatyti. O Sąjungos komisijos, kurių skaičius vis didėja, darbuojasi bendrais tautų kulturiniais ir ekonominiais klausimais.

Taip raminosi žmonės, ištroškę rimties.

Ketverius metus buvęs kietai suvaržytas pasaulis pasireiškė nepaprastu judrumu. Valstybės vyrai lankosi vieni pas kitus ir tariasi apie didžius reikalus. Finansistai, prekijai ir fabrikantai, siekdami pelno, vykdo milžiniškus sumanymus, spekuliantai, norį umai pralobti, nesibaido jokios rizikos, neturtingi žmonės keliauja toli svetimon šalin, tikėdamies ten rasti sau laimės, sportsmenai, mokslininkai, menininkai, pagaliau visokie aferistai ir avantiuristai nerimsta savo krašte. Judėsio upas apniko visus: nematytas noras viešėtis svetur. Įvairiausias gyvenimas trykšta įvairiausiomis srovėmis. Tauta, atbudusi, radusi save, veržiasi bendrauti su kita tauta. Smarkusis pokarinis nacionalizmas ilgėjosi internacionalizmo. Kana kokia greitumo aistra, kana koks užsispyrimas nugalėti erdves. Tikėk ateitį ir judėk. Nėra savo krašte pinigų, tai gausi jų kiek reikiant pasiskolinti kitur. Imk ir dirbk. Pinigų aibės, o prekių maža. Tikra aukso gadynė: aukso doleris pigesnis Europoje už popierinį. Ligšiol negirdėtas pasitikėjimas! Visur dirba, juda, visokie pastatai kaip grybai dygsta, o juos praneša amerikiečių pasididžiavimas — dangoraižiai. Radio, lėktuvai! Visokie teknikos, mokslo išradimai. Valstybių biudžetai auga ir auga.

Bet po kelerių aigiptiškai riebių metų del gėrybių pertekliaus prasidėjo pasaulyje liesųs metai. Pirmas smugis žemės ukiui. Perdaug prigaminus javų, smarkiai krinta jų kainos. Netrukus ir fabrikų dirbiniai atpinga. Vis daugiau ir daugiau atsiranda bedarbių. Bankai, fabrikai bankrutuoja, o žmonės praranda sutaupytus pinigus. Spekuliantai, pagarsėję sumanumu, laikyti finansų genijais, avantiuristiškai baigia savo dienas; žudosi arba atsiduria kalėjime. Kone kiekvienas kraštas turi tokių didvyrių. Bet tai niekis, tai tik laikina depresija — ramina save pasaulis. Netrukus ji praeis... Nepraeina. Štai jau nebe depresija, o pašėlusi ekonominė krizė, palietusi visus kraštus. Nebegerai... Milžiniškos bedarbių minios tenka maitinti visuomenės ir valstybės pėšomis. Nebėra pasitikėjimo tarptautinėje prekyboje. Auksas kaip padukęs laksto iš vieno krašto kitan, ieškodamas saugesnės vietos, ir pagaliau išnyksta iš viešosios apyvarts. Anglija, Amerika ir daugelis kitų kraštų atsisako auksu pagrįstų pinigų. Viena šalis bijo kitai skolinti. Ir kaip nebijojus? Milijardais skaitomos paskolos išalo Europoje. Amerikoje ir kitose pasaulio dalyse. Sustojo daugumas fabrikų, dirbusių eksportui, siaurėja, lėtėja ir žemės ukio gamyba. Kai kur javus verčiau degina, bet neparduoda pusdykiai. Valstybės užsidaro savo sienas aukščiausiais muitais, kad neįsibrautų perdaug svetimų prekių. Didžiausia protekcija savo gaminiams bei dirbiniams su didžiausiais valstybės iždo primokėjimais. Kiekvienas kraštas stengiasi išsiversti savo žemės ukiu ir savo pramone. Galas liberalizmui tarptautinėje prekyboje! Kontingentai ir milžiniški muitai, valiutos išvežimo griežčiausi varžymai. Tiek vienas kraštas tenori pirkti iš kito, kiek ten gali parduoti. Išsiputę biudžetai turi susitraukti: sumažėjusios pajamos nebestengia išlyginti išlaidų. Tarptautinės prekių apyskaitos vertė sumenko bent du kartu. Kuo daugiausia įbrukti prekių kitiems, kuo mažiausia įsileisti jų iš kitų — tai politiškai ekonominė dabarties išmintis. Ypatingas visų muito karas su visais!

Kaip toli esame šiandien nuo Versalio Sandoros mato, tiek daug taikos vilčių sukėlusio! Juodi debesys skrieja Ženevoje viršum Tautų Sąjungos rumų. Jos autoritetas tiek pašlijęs, kad lyginama su sunkiai bepagydomu ligoniu. Kaltinama ji neveiklumu, nesugebėjimu. Nė viena paini problema nepavyko jai išspręsti. Kai maža ar vidutiniškai kuri valstybė nepatenkinta išstodavo iš to tautų parlamento, tai jos mojus ir nežymėdavo Ženevoje. Reta kas paisiodavo jos nebuvimo. Bet kai Japonija, Tautų Sąjungos raginama sustabdyti karoo žygius prieš Kinus, atsisakė toliau palikti Sąjungos nariu, tai pajuto visas pasaulis. Dar didesnis

(Tąsa ant 4-to pusl.)

Vilniaus Vadavimo Akcijos Amerikoje 1933 Metų Trumpa Apžvalga

Yra geras paprotys, metams pasibaigus, padaryti metų apžvalgą. Ypatingai įdomu pažvelgti į Vilniui Vaduoti Sąjungos Skyrių veikimą Amerikoje ir jį palyginti su pernai metų veikimu.

Skyrių skaitlius 1932 metais buvo 22, bet jų tarpe veikė tik 17 skyrių, gi 5 skyriai įsikurė tik metų gale. Reiškia, pradžioje 1933 metų pilnai veikė jau 22 skyriai, gi metų laike įsikurė šie nauji skyriai: Detroit, Mich. — Cleveland, Ohio, Wilkes-Barre, Pa. So. Worcester, Mass., (įsikurė tik gale metų). Taigi, Vilniaus vadavimo darbas susilaukė naujų pajėgų.

Reiškia, Vilniaus vadavimo idėja Amerikos lietuvių tarpe įgauna vis didesnio pritarimo: turime jau 27 skyrius. Yra tat kuo pasidžiaugti, ypač džiugina Clevelando skyriaus įsisteigimas Tiesa, ne visi skyriai parodė ką jie ištikrųjų galėtų nuveikti, bet jau tas faktas, kad šie visi Vilniui Vaduoti Sąjungos Skyriai Amerikoje tebėra gyvi ir jų tarpe yra tokių, kurie persiorganizavo, sudarydami V. V. S-gos skyriaus valdybą iš veiklių vietos draugijų atstovų. Tačiau Baltimore, Md. Vilniaus akcijos vis dar nesimato, skyriaus nėra.

2. **Vilniaus pasų,** ženklų bei literturos platinimo išdavos 1933 metais buvo tokios.

1. New York City (Manhattan) išplatinta 2 Vilniaus pasai, už $10.05 Vilniaus ženklelių, bendrai — $10.25.

2. Chicago, Illinois išplatinta 59 Vilniaus pasai, už $27.08 Vilniaus ženklelių, už V. literaturą — vokus 25c, bendrai — $33.23.

3. Hartford, Conn. išplatinta 24 Vilniaus pasai, už $18.50 Vilniaus ženklelių, bendrai—$20.90.

4. Brooklyn, N. Y. (L.R.K.F.) išplatinta (?) Vilniaus pasai, už (?) Vilniaus ženklelių, bendrai — $37.25.

5. Brooklyn, N. Y. (taut.) išplatinta 57 Vilniaus pasai, už $11.60 Vilniaus ženklelių, už k. l. $1.80 — už v.— 20c, aukos $10., bendrai — $29.30.

6. New Britain, Conn. išplatinta 191 Vilniaus pasas, už — Vilniaus ženklelių, už k. $20.50, bendrai — $33.99.

7. Binghamton, N. Y. išplatinta 191 Vilniaus pasai, už (?) Vilniaus ženklelių, už literaturą $18.45, už k. $24.00 ir $50.00, bendrai — $117.55.

9. Amsterdam, N. Y. išplatinta 110 Vilniaus pasų, už $23.10 Vilniaus ženklelių, aukos $13.78, bendrai — $47.88.

10. Philadelphia, Pa. (Lietuvių Kat. Dr. Sąryšis) išplatina 46 Vilniaus pasai, už $54.15 Vilniaus ženklelių, už v. .50, bendrai — $59,25.

11. Philadelphia, Pa. (taut.) išplatinta 10 Vilniaus pasų, už $1.40 Vilniaus ženklelių, už k. $1.65, už v. $1.00, bendrai — $6.05.

12. Boston, Mass., pernai ir šįmet skyrius nesuteikė žinių.

13. Waterbury, Conn. išplatinta 148 Vilniaus pasai, už $14.90 Vilniaus ženklelių, už k. $1.60, bendrai — $31.30.

14. Rochester, N. Y. išplatinta 50 Vilniaus pasų, už $5.40 Vilniaus ženklelių, už v. $1.00, bendrai — $11.40.

15. Westfield, Mass. skyrius dar žinių nesuteikė.

16. Bridgeport, Conn. skyrius dar žinių nesuteikė.

17. Scranton, Pa. išplatinta 50 Vilniaus pasų, už $14.60 Vilniaus ženklelių, bendrai—$19.60.

18. Pittsburgh, Pa., ką skyrius nuveikė žinių nėra.

19. Elizabeth, N. J. išplatinta 27 Vilniaus pasai, už $4.75 Vilniaus ženklelių, už v. $2.60, bendrai — $10.05.

20. Bayonne, N. J. išplatinta 71 Vilniaus pasas, už $7.40 Vilniaus ženklelių, už k. $1.80, bendrai — $16.30.

21. Worcester, Mass. išplatinta 140 Vilniaus pasų, už $5.00 Vilniaus ženklelių, už v. $1.00, bendrai — $20.00.

22. So. Worcester, Mass. skyrius tik įsikurė pačiame metų gale.

23. Terryville, Conn. išplatinta 2 Vilniaus pasai, už $5.20 Vilniaus ženklelių, už literaturą .10, bendrai — $5.50.

24. Detroit, Michigan skyrius dar žinių nesuteikė.

25. Wilkes-Barre, Pa. skyrius dar žinių nesuteikė.

26. Ansonia, Conn. išplatinta 55 Vilniaus pasai, už $17.10 Vilniaus ženklelių, už k. $2.40, už v. $1.00, bendrai — $26.00.

27. Cleveland, Ohio skyrius dar žinių nesuteikė.

1933 metais bendrai išplatinta 1121 Vilniaus pasas, už $225.73 Vilniaus ženklelių, už literaturą, vokus $35.35, aukos $118.28, bendrai — $529.71.

1932 metais bendrai išplatinta 1042 Vilniaus pasai, už $160.25 Vilniaus ženklelių, už literaturą, — vokus $35.17, aukos $591.52, bendrai — $891.20.

3. Pastabos dėl Vilniui Vaduoti Sąjungos skyrių veikimo:

Chicago, Illinois. Čia jau keletą metų kaip esti "Vilniui Vaduoti Komitetas". Bet kaip tas Komitetas veikia, nedaug tesigirdi. Jis bent Vilniaus pasų platinimu dar nepasižymėjo. Todel vietos Vilniaus pasų platinimo centras yra priverstas naudotis pavienių asmenų talka; ir čia padarytas jau nemažas žingsnis priekin ir reikia tikėtis, kad didžiulėje Čikagoje įsigalės vieninga mintis, kad "9-ta spalio" butų pašvęsta išimtinai Vilniaus Geležinio Fondo reikalams.

Hartford, Conn. Čionykštis skyrius yra laimingas tuo, kad savo tarpe turi darbštų ir sumaningą publicistą, p. V. M. Čekanauską. Šio skyriaus iniciatyva ir pastangomis 1933 m. birželio 11 d. įvyko Vilniui Vaduoti S-gos skyrių atstovų pirmoji konferencija, kurioje dalyvavo septynių skyrių (iš Amerikos rytinų štatų) atstovai skaitliuje 27. Taigi, čia padarytas svarbus precedentas sekantiems skaitlingesniems suvažiavimams. Tarpe nutarimų pažymėtinas yra įsteigimas informacinio biuro, kuriam dabar p. Čekanauskas ir vadovauja.

New Britain Conn. Vilniui Vaduoti Sąjungos Skyrius, p-lės Julės Janušoniutės pranešimu, turėjo "16-to vasario" apvaikščiojimą: Dariaus-Girėno "Lituanicai" pasiųsta $35.00; surengta Dariaus-Girėno mirties paminėjimas ir jų paminklui Čikagon pasiųsta $25.00. Prie puikaus skyriaus pasižymėjimo daug reiškia skyriaus pirmininko p. V. V. Vitukino nuoširdus darbštumas.

Binghamton, N. Y. Vilniui Vaduoti Sąjungos Skyrius užsipelnė paramos iš vietos draugijų; kaikurios draugijos įsigijo savo archyvan Vilniaus pasus sumokėdamos tam tikrą sumą, pav. SLA. vietos kuopa, ALTS. kuopa ir kitos. Vytauto Didžiojo Muziejui Kaune pasiųsta $5.00, kad įsirašyti į "aukso knygą". Skyrius surengė: "vasario 16-tą (t.y. Lietuvos 15 metų nepriklausomybės apvaikščiojimą), Lietuvos krutomųjų paveikslų vakarą, Dariaus-Girėno aviacijos pramoga, du vasarinius piknikus ir "9-tos spalio" paminėjimą. Dariaus-Girėno žygiui skyrius aukavo $10.00 ir nariai po $1.00, iš viso $26.00. Skyriaus buvęs pirmininkas, p. A. Balčys ir sekretorius p. J. Činikas su kitais skyriaus nariais padarė darbštumo rekordą.

Newark, N. J. Skyriaus vedėjas p. A. S. Trečiokas, praneša, kad skyrius ir kitos lietuvių organizacijos dirbę tik "Lituanicos" naudai, betgi 1933 m. gruodžio 17 d. skyrius perorganizuotas kitais pagrindais. Pranešime dar sakoma: "butų gerai sudarius centrą (Amerikoje) ir daugiau skyrių suorganizavus. Reikia butinai į šį darbą įtraukti visuomenę ir mes tai pirmiausiai bandysime pradėti nuo nuo savęs".

Amsterdam, N. Y. Skyrius suruošė "16-tos vasario" iškilmes ir vieną kitą pikniką. Kun. Orvydui išvykus, skyrius p. M. Kerbeliui vadovaujant, matomai nenustojo darbingumo: skyrius bus pasiruošęs sykiu su kitais skyriais minėti "9-tą spalio".

Philadelphia, Pa. Vietinis Vilniui Vaduoti Sąjungos skyrius (tautinis) buvo veik išimtinai už siėmęs "Lituanicos" skridimu. Skyrius pasiuntė "Lituanicos" fondui $59.00 vasario mėnesy; gegužės 17 d. pikniko pelną sumoje $238.60 pasiuntė lakunams Dariui ir Girėnui per "Vienybę"; aukų sumesta lakunams $182.-50; išviso "Lituanicai" sudėta $480.10. Dariaus-Girėno paminklui Čikagoje pasiųsta $18.-42. Tai didelis skyriaus nuopelnas! Be to negana: šis V. V. S-gos skyrius nuoširdžiai remia ir "Lituanicos II" skridimą ir tam tikslui surinko jau $307.-02. Ištikro, šis skyrius turi kuo pasigirti; jo darbuotės grynas balansas pasiekė $811.59.

So. Boston, Mass. Katalikų Federacijos 3-jo skyriaus nutarimu, 1932 metais, kaip pranešė p. J. B. Laučka, Federacijos skyriaus pirmininkas, užsisakyta Vilniaus pasų ir ženklų už $50.00, bet ar jie buvo platinami, žinių nėra. Dideliame Bostone galėtų veikti ir antras V. V. S-gos skyrius, bet jo tautiškieji elementai kodėl tai vis dar nesteigia. Tokiu budu Bostone Vilniaus Geležinio Fondo reikalai šlubuoja.

Bridgeport, Conn. Vietos veikėjas p. B. Vedeikis buvo pasisiulęs Vilniaus Vadavimo idėjai pasidarbuoti, bet matomai jam sunkiai eina. Jis turi 300 Vilniaus pasų ir ženklų, taipgi ir Vilniaus literaturos. Šios kolonijos veikėjai yra šiuomi kviečiami į talką: pagelbėkite p. Vedeikiui platinti Vilniaus pasus.

Detroit, Michigan. Vietos veikėjai, p. M. J. Šimonis ir p. Matuzas daro pastangų Vilniaus pasus praplatinti, bet jiems mažai kas eina į talką. Kodėl? Detroit'o lietuviai šiuomi kviečiami "9-tą spalio" paminėti suvienytomis pajėgomis.

Wilkes-Barre, Pa. Vietos žymus veikėjas p. K. Demeikis yra pasižadėjęs pasidarbuoti Vilniui Vaduoti Sąjungos idėjai. Bet reikia jam talkininkų, todel nuoširdžiai yra kviečiami visi šio miesto lietuviai bent "9-tą spalio" paminėti.

4. **1933 METŲ VEIKIMO PALYGINIMAS SU 1932 METAIS**

Viršminėtos skaitlinės (par 2) iškalbingai pasako, kad a) 1933 metais piniginis V.V.S-gos rezultatas išėjo $361.49 mažiau. Delko? Delto, kad aukų kalbamais metais buvo $437.24 mažiau negu 1932 metais: aukų įplaukė mažiau delto, kad Vilniui Vaduoti Sąjungos skyriai 1933 metais dirbo ir aukavo transatlantiniam lakunų Dariaus-Girėno žygiui;

b) betgi Vilniaus pasų išplatinta 200-ais daugiau negu 1932 metais: taipgi ir Vilniaus ženklų parduota apie $90.00 daugiau negu 1932 metais. Tatai yra svarbu pabrėžti, nes tas faktas rodo, kad Vilniaus Geležinio Fondo reikalas gerai stovi tarpe Amerikos lietuvių, ir, kad Vilniaus pasai ir ženklai yra žmonių mėgiami ir turi didėjančio pasisekimo;

c) sugretinant skyrius darbuotės atžvilgiu, lengva matyti, kad pirmoji vieta priguli Binghamton, N. Y. (1 sk.); antroji vieta priguli Brooklyn, N. Y. (2 sk.) trečioji vieta priguli Philadelphia, Pa. (2 sk.); ketvirtoji vieta priguli Amsterdam, N. Y. (1 sk.); penktoji vieta priguli New Britain, Conn. (1 sk.) Pirmoji vieta 1932 metais teko Philadelphia, Pa.

Vilniui Vaduoti Sąjungos Centras Kaune ir Vilniaus Geležinis Fondas visiems talkininkams, amerikiečiams, yra begaliniai dėkingi.

Apžvalgą baigiant, galima spėti, kad jeigu šiais metais ar kitais iš Kauno atvyktų Vilniui Vaduoti Sąjungos ar Vilniaus Geležinio Fondo atstovai ir išdėstytų mums Vilniaus atvadavimo reikšmę Lietuvai, tai galima neabejotinai tvirtinti, kad Vilniaus pasų, Vilniaus ženklų ir Vilniaus literaturos išsiplatinimas butų keleriopai padidintas.

Lietuvos Žmogus

Už $30.50 Knygų Sąrašas

KAS PIRKS ANT SYK TAM ATIDUOSIM

UŽ $15

PADENGDAMI PERSIUNTIMO LĖŠAS

Žinynas — knyga žinių iš mikologijos, istorijos, etnografijos, geografijos, astronomijos, aritmetikos, medicinos, ir kitokių mokslo šakų; rinkinys visokių patarimų apie sveikatą, budus gydymo, vaistus, įvairių nurodymų amatininkams, ukininkams, šeimininkams, ir kitiems	$2.25
Iš Velių bei Velnių Gyvenimo, surinko Dr. J. Basanavičius	$2.50
Lietuvos Istorija, antra laida, su penkiais žemlapiais	$1.25
Tolimoj Padangėj Pasaulio Verpetuose, 200 eilių	$2.00
Didysis Sapninkas, su paveikslais	75c
Kuo Galim Tikėt Šiandien? Filosofiški Teologijos Klausimai ir Atsakymai	25c
Keturios Ukininkystės Knygos	$1.50
Napoleonas Bonapartas. Istoriška jo gyvenimo apysaka su paveikslu	50c
Kišeninis Žodynelis, Angliškai lietuviškos kalbos	$1.00
Vilniaus Albumas su Lietuvos Istorija	$4.00
Keturios Juokų Knygos	$1.00
Lietuvių Kalbos Gramatika	50c
Daktaras Kišeniuje	$1.00
Artimetikos Uždaviniai su paaiškinimais	50c
Žymiausių Europos Tautų Istorija dalyvavusių Pasaulinėje Karėje	$2.00
Valgių Gaminimo Knyga	$1.00
Gyvulių Protas knyga	$1.00
Ben Hur Knyga. Apysaka iš Kristaus gyvenimo laikų	$1.50
Tarptautinės Esperanto Kalbos rankvedis	$1.00
Lietuvos Įstatymai. Apdaruose	$4.00

Pasirenkant bile knygų iš čia paduoto sąrašo, tik nemažiau $5.00, duosim 25-tą nuošimtį

Visais knygų reikalais, rašykit —

Amerikos Lietuvio Knygynas

14 Vernon Street — Worcester, Mass.

Buk Sveikas

Rašo Dr. Kazimieras S. Michalski

15 Vernon Street Worcester, Mass.

KRUTINĖS SKAUDĖJIMAS

Tai viena iš rimčiausių krutinės ligų, kurios savybė yra aštrus širdies skausmai, paprastai siekiant į kairįjį petį ir žemiau kairiosios rankos, gi sykiu yra suveržimo jausmas krutinėje ir tvirta gręsimos mirties baimė.

Šios ligos tiesioginė priežastis yra trukumas širdies penėjimo. Šis trukumas gali paeit iš ligos arba tam tikro širdies arterijų kliudymo, susiduriančių skaudulių spaudimo, per didelį širdies pasivėlavimą, per daug rukymo arba gėrymo, persivalgymo, persidirbimo, nuovargio, didelio protinio susijaudinimo, smarkaus nervų suerzinimo ir aštraus nevirškinimo.

Svarbiausias šios padėties ženklas yra smarkus kankinantis skausmas, kurs prasideda nuo širdies į kaklą ir žemiau kairės rankos. Krutinė yra sustingusi ir širdis dirba labai silpnai ir lėtai. Veidas yra išbalęs ir žalias arba pilkas kaip pelenai, išraiška yra susirupinusi ir yra staigios mirties baimė. Kunas ir veidas apdengti šalto prakaito lašeliais. Skausmas paprastai tęsiasi tik per keletą sekundų ar minutų ir po užpuolimo seka parbloškimas, jei tuo tarpu neužsibaigia mirtimi, tai ligonis atgyja.

Toki užpuolimai užeina laipsniškai pas nervuotas moteris ir vaikus, gi sykiu viduriai išsipučia, gesais atsiraugėja, žmogus buna nepaprastai neramus, veidas buna paraudęs, skausmas buna išsiplatinęs apie širdį ir pasireiškia isterija.

Šiandien yra daug žmonių, gyvenančių, vaikščiojančių ir dirbančių, kurie jau turi pradžią šios igos. Vieninteliė priežastis, kad nepersitikrina surasti kas yra su jais negerai; yra vien tik apsileidimas arba mėginimas praktikuoti ekonomiją ant savo gyvybės, kas yra labai prastas nusistatymas. Jeigu kas neišgali nueiti pas savo šeimynos gydytoją ir užmokėti už jo profesiniškus patarimus, yra klinikos, prie kurių galima kreiptis del tokio brangaus patarimo pirm negu pervėlu.

Labai nelaiminga pareikšti, kad, jeigu galėtumet gauti gydytoją į laiką, kada užeina užpuolimas, jisai gal išgelbėtų gyvybę, kitaip, tiktai septynias-dešimts-penki nuošimčiai su pirmu ir lengvu užpuolimu išlieka gyvi, jei ne, liga galų gale užsibaigia mirtimi.

Gal leisite savo gydytojui jo nuoširdų patarimą laiku? Jei jaučiatės skausmų ar sustingimo palei širdį, pamatykite savo šeimynos gydytoją. Tada, bus galima daug nuveikt į laiką del jusų sveikatos ir prailginimo gyvenimo.

Philadelphia, Pa.

NAUJAS BUVUSIO SĄRYŠIO VADAS, PRANAS PUKAS

Nuo daug metų, čia, Philadelphijoj, veikėjų grupė, vadinosi save "Sąryšiu", bet dabar tapo Federacijos skyriumi. Šis skyrius laikė savo metinį susirinkimą, sausio 10-tą dieną, Šv. Kazimiero svetainėje. Žmonių pusėtinai atsilankė į susirinkimą. Buvo svarstomi gana svarbus dalykai, netik liečianti lietuvių reikalus čia Amerike, bet ir Lietuvoj, taipgi ir katalikų bažnyčios, nes Federacija stovi ant tikybinių pamatų.

Vienas iš svarbiausių šio susirinkimo darbų buvo vado rinkimas. Šios grupės veikėjai išrinko Praną Puką vadovauti. Pirmiau šie veikėjai darbuodavosi smarkiai del lietuvybės palaikymo, Lietuvos ir Katalikų bažnyčios. Per paskutinius kelis metus veikėjai buvo įpuolę į letarginį miegą, del to, kad pirmininkai buvo per lėti. Išrinkus pirmininku Praną Puką, yra viltis, kad viskas atgis.

Nors Pukas yra lėto budo — nesikarščiuoja, vienok reikale nesnaudžia — veikia kaip privalo — intensyvai. Todel ir sugebės paraginti kitus uoliai veikti. Pranas Pukas yra nepaprastas žmogus, mokytas, dirbęs Lietuvos Atstovybėje Washingtone. Jo moteris yra kun. Juozo Čepukaičio, Šv. Andriejaus parapijos klebono giminaitė.

Pranas Pukas yra daug pasidarbavęs suartinime lietuvių su ukrainiečiais. Kada turi šiektiek laiko, sugeba pabrėžti gražius raštus. Be to, jis yra gana žymus biznierius: užlaiko brangenybių krautuvę, 1407 S. 21st gatvės, Philadelphijoj. Jo krautuvėje parsiduoda laikrodiai, žiedai, auskariai ir įvairiaurios brangenybės. Viską ką jisai parduoda, tai moka ir pataisyti. Kas tik turi su juo reikalą, niekuomet nesigraudina, nes jisai geriau savo prakištų, negu nuskriaustų kitą žmogų. Taigi, vadovaujant tokiam sąžiningam žmogui, kurs yra visų mylimas, tikrai turi viltį, kad šios grupės veikėjai vėlei stos į darbą savo brolių lietuvių labui. **Reporteris**

ŽYMUS TYRINĖTOJAS IŠPLAUKĖ LAIVU "SCANMAIL"

Petras Freuchen, žymios Grenlandijos "Trule" ekspedicijos narys, tyrinėtojas, keliautojas, pasižymėjęs kaipo gerai žinąs eskimosų gyvenimą, lošėjas ir techniškas patarėjas, darant neseniai išleistą filmą "Eskimo", gryžo į Daniją Scantic-Amerikos Linijos laivu "Scanmail", sausio 13-tą iš New Yorko į Kopenhagą.

Philadelphia, Pa.

LIETUVIAMS ŽINOTINAS DALYKAS

Čia, tarp ričmondiečių gyvenantis lietuvis advokatas, kuris, kaip tą gerai žinom, Lietuvos laisvės labui labai daug patarnavęs, tai yra Mykolas Šlikas, paskiausiu laiku apleidęs savo senąją vietą — ofisą, persikraustė į puikų "Midway" murą ir tenai, po antrašu: 1825 Allegheny ave., Phila., Pa. įsteigė savo advokatišką ofisą, tai pirma; o antra, tai yra tas, kad jis irgi paskiausiu laiku tapo paskirtas valstybės valdininku: "County Attorney Philadelphia, for Home Owners Loan Corporation". Tat, jei kas turi namą nupirkęs ant išmokėjimo, o dabar iš priežasties bedarbės, nebegali mokėti bankui, arba budavojimo bendrovei paskolos, norėdamas delei to iš valdžios gauti paskolą, patarčiau kreiptis prie advokato M. Šliko, o jis, tikiu, suteiks reikalingus tame dalyke visus nurodymus. Jo ofisas randas ant antro "flioro", po viršminėtu antrašu.

Prie progos pažymiu, kad advokatas M. Šlikas savo laiku buvo nariu Lietuvos Atstovybės sąstato Vašingtone ir jis tada darbavosi del Lietuvos nepriklausomybės per Ameriką.

Zigmas Žvirblėnas

Greičiausia Kelionė į Lietuvą

BREMEN • EUROPA

EKSPRESINIS TRAUKINYS laukia prie laivo Bremerhavene ir užtikrina patogų nuvykimą į KLAIPĖDĄ.

Arba keliaukite populiariais ekspresiniais laivais

HAMBURG - DEUTSCHLAND

ALBERT BALLIN - NEW YORK

TREČIOS KLESOS LAIVAKORTĖS IŠ NEW YORKO Į KLAIPĖDĄ IR ATGAL **$170.50** ir daugiau

Taipgi nuolatiniai išplaukimai gerai žinomais kabininiais laivais. — Patogus geležinkeliais susisiekimas iš Bremeno ar Hamburgo.

Informacijų klauskite pas vietinį agentą arba

HAMBURG-AMERICAN LINE

NORTH GERMAN LLOYD

252 BOYLSTON STREET, BOSTON, MASS.

"DIRVA" $1.00

"Dirva", tautinės minties, didelis, 19 metų senumo laikraštis, 8 puslapių, išeina Clevelande, Ohio, kas penktadienis. Talpina puikius istorinius raštus, Lietuvos miestų ir miestelių aprašymus, eilių ir šiaip raštų.

Kas prisiųs laiške $1.00 gaus "Dirvą" per pusę metų

Metams Amerikoje kaina — $2.00

Lietuvoje — $3.00 — Kanadoje — $2.50

Nauji Skaitytojai gauna $2.00 vertės knygų dovanų

Reikalaukit vieno numerio Dirvos pamatymui — Siunčiame dykai.

"DIRVA"

6820 Superior Avenue — Cleveland, Ohio

Dariaus-Girėno Sieniniai Kalendoriai 1934 m.

Jau Gatavi!

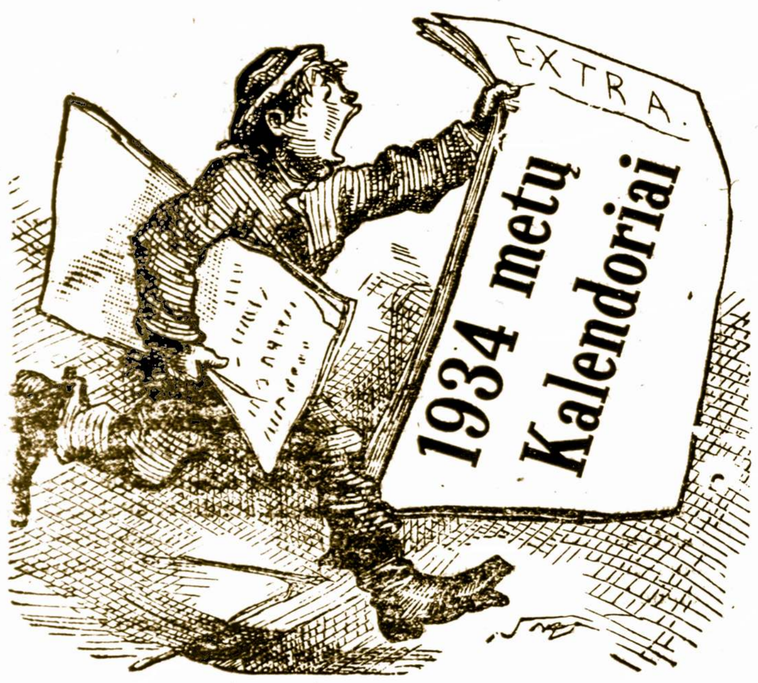

Visi vietos Amerikos Lietuvio Skaitytojai, pilnai užsimokėję už prenumeratą, yra prašomi ateit Amerikos Lietuvio raštinėn ir pasiimt Dariaus-Girėno Kalendorių dovanai. Gi visi kiti musų skaitytojai iš kitų miestų, k u r i e yra pilnai užsimokėję už Amerikos Lietuvį, prašomi prisiųst 10 centų krasaženkliais persiuntimo lėšų padengimui O tų, kurių prenumerata už Amerikos Lietuvį yra užsibaigus, ją pasinaujinant, reikia pridėt 10 centų ekstra, jei norima kalendorius įsigyt. Nedaro skirtumo, ar tai prenumerata butų iš S u v. Valstijų, Kanados ar Lietuvos, visiems kurie pasinaujins savo prenumeratą ir prisiųs 10 centų prisiuntimo lėšoms padengt, gaus tą istorinį Dariaus-Girėno Kalendorių Dovainai.

Mums daug lėšavo to kalendoriaus padarymas, tačiau nesigailime, nes išėjo neapsakomai gražiai iš dailės pusės, o taipgi bus reikšmingas istoriniu atžvilgiu – primintinas musų lakunų pasišventimą ir jų pasiaukavimą savo tautos garbei. Po apačiai Dariaus-Girėno paveikslo, telpa jųjų testamentas.

Todel patartumem kiekvienam musų skaitytojui tą istorišką Dariaus-Girėno Kalendorių įsigyt iš anksto. Taip-gi prašytumem gerb. savo skaitytojų gaut mums vieną kitą nanują skaitytoją, nes ir jie turės progos įsigyt tą Istorinį Kalendorių Dovanai. Visais Reikalais Kreipkitės Šiuo Adresu:

AMERIKOS LIETUVIS - 14 VERNON STREET - WORCESTER, MASS.

Amerikos Lietuvio prenumeratos kaina Suv. Valstijose $1.50; užsieny — Lietuvoje $2.00. Norintiems gaut Dariaus-Girėno Sieninį Kalendorių, reikia pridėt 10 centų ekstra.

Philadelphia, Pa.

Sausio 1 d. 1934 m., pakvietimu p. J. V. Griniaus, naujo pirmininko VVS. skyriaus, buvo sušauktas ant greitųjų centro komisijos pasitarimas. Pasitarimas reikalingas buvo tuo atžvilgiu, nes p. Grinius gavo laišką nuo ALTASS, centro komiteto, Chicagoj, kuris reikalavo prisiųsti pinigus, laikomus musų VVS. komiteto išde pirkimui "Lituanicą Antrą", lakunui James-Janušauskui. ALTASS centro komiteto laiške išdėstoma, kad derybos lėktuvą pirkti jau vedamos ir kad pinigai reikalingi turėti jau centro kasoj.

Pasitarimas atsibuvo pirmininko, p. Griniaus, bute. Jame dalyvavo J. V. Grinius, pirm., A. Tvaranavičia, ižd., Z. Jankauskas, rašt,. H. G. Klimas, narys ir Kaz. Slyvinas, kasos globėjas. Kiti kasos globėjai Frank Mockus ir Kaz. Valys, delei švenčių užsiėmimo, sutikimus padavė "by proxy".

Kadangi reikalas, antro lietuvių skridimo per Atlantiką yra labai netolimas ir svarbus, tai VVS. centro komisijos nariai nieko negalėjo priešingo atrasti, kad tik kuoveikiausiai pasiųsti esamus išde pinigus, kurie tam tikslui buvo skirti. Iš surengtosios Liet. Aviacijos dienos, spalio 28, 1933, lakunui R. J. Janušauskui, musų mieste, gryno pelno paliko $307.02. Prie to aukojo Mr. ir Mrs. J. Ramanauskas — $5.00, ponia Grinienė — $2., Dr. E. G. Klimas — $2.00 ir p. Grinius — $2.00. Viso tą dieną suaukojo $11.00. Iš iždo nutarta pridėti $300.00, taip kad viso pasiųsta ALTASS. Chicagon, $311.00. Bėgantiems reikalams VVS. komitete paliko $7.02.

Susibėgus reikalams ir pasinaudodami susirinkimo proga, paskirstyta likos ir tie $54.90, kurie buvo palikę pas p. A. Tvaranavičią nuo 1926 m. Visuotino Lietuvių Seimo, laikyto Philadelphia, Pa., laike Pasaulinės Parodos. Dr. E. G. Klimas, J. V. Grinius, A. Tvaranavičia ir Z. Jankauskas, buvę Visuotino Lietuvių Seimo rengimo komisijos centro nariai, todel jie ir tarė paskirstyti likusius pinigus lietuvių svarbiems reikalams ir tuo reikalą ir komitetą likviduoti. Tautietis p. S. Masickas irgi buvo centre, bet šiuo laiku susieiti su juo nebuvo galima.

$54.90 paskirstyta likos sekantiems reikalams po lygią dalį; 1)—musų drąsuoliam tragingai mirusiem, a.a. Dariaus-Girėno paminklo statymui, Amerikoj, $18.30; 2) — Vilniui Vaduoti reikalams, Dr. Olseikai, Vilniun, $18.30 ir 3) — Vytauto Did. Muziejui $18.30, Kaunan, Lietuvon. Dariaus-Girėno paminklo statymui pinigai, laikinai perduoti VVS. skyriaus komiteto iždan, kurie bus pasiųsti centran reikalui esant.

Musų lakunas, oro karalius, Joseph R. James-Janušauskas, prisiuntė padėkavonės sekančio turinio laišką:

Chicago, Ill. 12-12-33.

Mr. J. V. Grinius,
3120 Richmond Street,
Philadelphia, Pa.

Gerbiamas Tamista:—

Kiek laiko atgal grįžau Chicagon po ilgo maršruto po rytines kolonijas, laike kurio teko man aplankyti ir jusų miestą. Perstudijavęs visų Aviacijos Dienų rezultatus, randu, kad visos jos buvo nepaprastai sekmingos, nežiurint įvairių ore aplinkybių, skubotos surengimo ar kitų nenumanytų kliučių. Kiekvienas parengimas buvo pasekmingas finansiniai, bet svarbiausias tų Aviacijų Dienų rezultatas buvo entuziazmas, kuris pasireiškė lietuvių visuomenėje ir kuris užtikrina, kad mano kelionė į Lietuvą sekamais metais tikrai įvyks.

Bet aš, negaliu aplenkti faktą, kad mano pastangos butų buvusios bergzdžios, jeigu ne Tamistos ir kitų jusų bendradarbių pastangos ir darbas prie įvairių parengimų įvykinimo. Užmiršdami savo reikalus, Jųs pašventėte mano skridimui įvykinimui savo laiką, darbą, gerus sumanymus, atsidavėte jam su visa širdžia. Ir todel, aš jaučiu, kad esu jums labai daug skolingas ir lai mano žygio pasisekimas atlygina bent dalinai tą nuoširdžią paramą, kurią jųs jam parodėte.

Šiuomi aš noriu išreikšti Tamistai ir prašau išreikšti nuo manęs ir kitiems jusų bendradarbiams šiame reikale mano širdingą padėką, kurią siunčiu jums su pasitikėjimu, jog Tamista ir kiti, tęs pradėtą darbą toliau, kad aš galėčiau su stipria, greita ir galinga "LITUANICA ANTRĄJA" atlikti transatlantinį žygį į Kauną pasekmingai sekantį pavasarį. Visuomet su Jumis,

J. R. James-Janušauskas".

Naujiem Metam esant, atlikę svarbius reikalus, dalyviai palinkėdami vienas kitam geros kloties, nuskubėjo kas sau.

Z. Jankauskas, VVS. rašt.

Hartford, Conn.

SLA. VIRŠININKAI ATITAISĖ NETAKTUS

Šį metą musų kuopoje įvyko skandalėlis toks pat kaip pereitą metą, viršininkus renkant, SLA. Konstitucijos sįtatymai buvo paneigti per kuopos Pirmininką G. Levišauską ir Finansų sekretorių J. Sekį. Išrinktas Finansų raštiinku Jonas Smitkus, išbuvęs Susivienijime tik 8 mėnesius, Kasininkė išrinkta p-lė Ona Tumiutė, buvo suspenduota 1933 m. balandžio mėn., bet laike rinkimų pirmininkas Levišauskas nepaisė, kad šie kandidatai negali but renkami. J. Sekys, laike rinkimų šį metą kaip ir pereitą metą patvirtino, kad abu kandidatai yra gerame stovy ir gali buti renkami kuopos viršaičiais. Nubalsuota ir išrinkta. Bet "A. L." buvo pranešta, kad vėl sauvališkai pasielgta ir politiškais motyvais pasivaduota, kad sužiniai ignoruoti Konstitucijos įstatymai.

Narių susirinkime įvykusiame 14 d. sausio, buvo patiektas pareiškimas per narį S. Pikturną, kad butų Konstitucijos įstatymai pildomi ir, kad du viršininkai butų atmesti. Pirmininkas Levišauskas mikčiojo, teisino kandidatų kvalifikacijas, bet jo veide matėsi nerymas ir pagaliau jis sako: "Finansų sekretorius p. J. Sekys man sakė, kad abu kandidatai buvo gerame stovy", teisinosi Levišuskas, gi p. J. Sekys pakilęs ritieriškai pareiškia, kad jo supratimu jie yra gerame stovy, nes apsimokėję. Tačiau vėliau pripažino, kad p-lė, Ona Tumiutė persikėlus iš jaunųjų skyriaus ir tapo suspenduota balandžio mėn. 1933 m., o Jonas Smitkus, Susivienijime išbuvęs tiktai 8 mėn. dar neturis pilnų teisių but valdyboj pagal Konstituciją.

KANDIDATAI JAUTĖSI BLOGAI

Toks viršininkų pasielgimas padarė gerb. Smitkui ir p-lei Tumiutei nemalonumą. Išrinko viršaičiais, dabar atmeta juos. Bet ką padarysi žmogus, sako viens iš viršininkų, nors labai norėjom, kad šie du jauni veikėjai butų viršaičiais, bet negalima. Vienas narys prisimindamas 1933 m. pradžioje įvesdinimą naujų viršininkų su pagelba S. E. Vitaičio, pareiškė: "Kam girdi paisyti įstatymų, juk pereitą metą pats pirmininkas Levišauskas budamas suspenduotas buvo įvesdintas ir kiti du vir šininkai. Et, įvesdinkite ir šiuos du viršininkus" ir pasakęs sau juokiasi į rankovę.

Bet šiame susirinkime Vitaičio nebuvo, tai ir Konstitucijos įstatymus apeit nebuvo kam. Pirmininkas Levišauskas prisipažino, kad jis įstatymų nežino ir neatmena; tokiu įstatymų žinovu yra ir jo patarėjas kaip nori taip įstatymus aiškina, per jo misinformaciją tapo paneigti Konstitucijos įstatymai. Keisdami ir nemalonumą jausdami pp. Sekys ir Levišauskas, pagaliau sutiko, kad reikia pildyti Konstituciją, atmetė du išrinktus viršaičius, padarydami jiems nemalonumą per savo neapsižiurėjimą — geriau sakant — nepaisymą įstatymų laike rinkimų, tuo budu atitaisė padarytas savo "klaidas" ir dar kartą prisipažino, kad įstatymus neigia sužiniai skymuodami.

RAPORTAI IR APYSKAITOS

Už apyskaitų prirengimą, vadinamos "revizijos" komisijos pirmininkas p. Valkus, gavo kritikos nuo p. Kiaušo. Pastarasis sako: "Aš nesuprantu, kodel tos skaitlinės mažinasi, pajamos džiusta. Pats buvau prie kontrolės pajamų, viską žinau, dabar matau sudiuvimą". Pakritikavęs kuopos virišninkus, pareiškė: "gana sauvaliavimo ir maklerstvų"! Po to finansų vedėjas p. J. Sekys mikčiodamas paaiškino ir piktai į savo kolegą akį nukreipęs sako: "Mes turėjom užfundyti draugams veikėjams ir kuopos artistams, delto susimažino pelnas". Tuli nusijuokė del neaiškumų apyskaitose ir revizijos raporte, kurį vos išskaitė p. Valkus (matomai prie menulio šviesos buvo pasirašęs) ir viskas tapo likviduota. Iš metinio veikimo pagal raportus nuveikta "o". Pirmininkas ir iždo globėjai turbut seniau išdavė savo raportus, ar gal dar patieks ateity, nes šiame susirinkime tų raportų nebuvo. Sekys buvo pasitraukęs iš finansų sekretoriaus pareigų, dabar vėl sugrįžo; dar metą patarnaus, o gal tol kol jo kaucijos terminas užsibaigs

Reporteris

Baltimore, Md.

VISOKIOS ŽINUTĖS

Sausio 8 d. Šv. Alfonso leituvių parapijoj prasidėjo taip vadinamos misijos ir tęsėsi per dvi savaitės; misijos buvo padalytos moterims ir vyrams. Misijonierius net per atvirutes užkvietė visus vietos lietuvius atsilankyti į misijas, prižadėdamas pasakyti daug gerų dalykų. Na, ir pasakė taip, kad jo tuos gerus dalykus šlykštieji visai nustelbė. Vietoj pamokyti klausytojus kaip reikia artimą savo mylėt kaip Dievas prisakė, tai misijonierius pirmoj vietoj paliejo pagiežą ir neapykantą prieš kitaip manančius Dievo sutvėrimus ir tuos, kurie ne pagal Romos diktatūrą garbina tą patį Dievą. O antra, tai tas, kad tas misijonierius pripasakojo tokių šlykščių dalykų šventuose Dievo namuose, kokių švarus ir save gerbiąs žmogus nei karčiamoj nedrįstų pliaukšti. Jau kad ir tas faktas jo pliauškalų liudija, jog misijonierius įsakė savo klausytojams, kad tulais vakarais nevesti į bažnyčią jaunesnės kaip 14 metų mergaites. O jeigu jau taip yra, tai visiems gali buti aišku koki nešvari kalba to misijonieriaus yra vartojama šventuose Dievo namuose.

* * *

AMALGAMAITŲ UNIJOS SILPNUMAS

Unija yra tvirta ir galinga tik tol, kol kokis darbdavis grieštai neišeina prieš ją. Tačiaus kaip tik kokis griešČiau pasipriešina, tuomet unija ir suklumpa. O darbdavis išeina laimėtoju. Ką jau bekalbėti apie stambų darbdavį.

D a l y k a s štai kame: vienam darbdaviui susipykus su tulu lietuvių kontraktorium, atsisakė duoti jam daugiau darbo ir pareikalavo unijos duoti jam kitą kontraktorių. Unija turėjosi taipgi nemažai kivirčių su tuo kontraktorium, sutiko išpildyti darbdavio reikalavimą ir nurodė jam kitą, taipgi lietuvį kontraktorių, kuriam darbdavis sutiko duoti darbą, tik pareikalavo, kad kontraktorius padvigubintų savo siuvyklą, sakydamas, kad duos daugiau darbo, o unija prižadėjo parkelti visus darbininkus iš tos siuvyklos, iš kurios persikėlia darbas, sakydamas, kad darbininkas turi eiti tenai, kur eina jo darbas. Ant to visų sutikta, ir rodosi, kad viskas O. K., o vienok išėjo kitaip. Prasidėjus darbui, naujasis kontraktorius griežtai atsisakė priimti unijos perkėliamus darbininkus, sakydamas, kad niekas jam negali padiktuoti kokius darbininkus jis turi priimti; jis pasiims tokius kokius jis norės. Na, ir kartą unijos pasiųstus darbininkus, visu žiaurumu, biauriai koliodamas, išvijo iš dirbtuvės, o vienas jo partneris, tai net kirvio griebėsi. Keista, rodosi, kad tie unijos pasiųsti darbininkai butų atėję jų apiplėšt? Taip, kol kas unija ir negali priversti to skurdžiaus kontraktorėlio nusilenkti jai ir imti tuos darbininkus, kuriuos unija siunčia, bet kontraktorėlis savo keliu pasirenka tokius darbininkus, kurie jam patinka. Darbininkai, kuriuos unija, kolkas negali protektuoti, randasi gatvėje, sako, kad unija yra galinga iš darbininkų tik kolektuoti mėnesinis duokles ir nepaprastus mokesčius, kuriais unijos viršininkai apkrovė darbininkus net po $10. unijai duoklių mokėti.

Darbininkas

ŽODYNĖLIS

GREIČIAUSIA IŠMOKSI ANGLIŠKĄ KALBĄ

Turėdamas kišenini žodynėli, sutaisytą pagal geriausį kalbamokslinį budą be niekeno pagelbos išmoksi kalbėt, skaityt ir rašyt. Kaina $1.00

AMERIKOS LIETUVIS
14 Vernon Street
Worcester, Mass.

NAUJA MUZIKA

Iš Operetės "Lietuvaitės"
tinkama
Chorams, Solistams ir šiaip Muzikos Mėgėjams
Parašė J. STEPONAITIS, muziką pritaikė J. ŽILEVIČIUS

Čia sužymėta Visos Operetės "Lietuvaitė" Dainos:

1)—Užtraukim, Jaunime— 2)—Ramiai Miegok —— 3)—Vaikščioja —— 4)—Vėl Susirinkom —— 5)—Sveikas Drutas —— 6)—Kur Mano Panytėlė — 7)—Šokim, Šokim —— 8)—Sveiki, Druti —— .25

Chorai užsisakydami nemažiau 50 egz. kiekvienos dainos atskirai, parduosim po 5c egzempliorą. Muzikos formatas didelis, 9¼ x 12¼ colių. Jei choras iš čia sužymėtų gaidų pasirinks keletą ir prisiųs mums po 25c už kiekvieną egzempliorį, o paskui užsisakytų 50 kopijų, pinigai bus atskaityti prie velesniojo užsako. Kreipkitės:

AMERIKOS LIETUVIS
14 Vernon St. Worcester, Mass.

Amerikos Lietuvis
The American Lithuanian Weekly published every Thursday by Gabriel A. Kyba, 14 Vernon St., Worcester, Mass.

Yearly subscription: in U.S. $1.50
In Foreign Countries..... 2.00
Single copies ..... 5 cents

Advertising rates on application

Amerikos Lietuvis savaitinis laikraštis, išeina šeštadieniais, leidžiamas G. A. Kybos, 14 Vernon St., Worcester, Mass.

Metinė prenumerata: S. V... $1.50
Užsieniuose—Lietuvoj 2.00
Atskiri egzemplioriai .... 5 centai

Prenumeratos pradžia skaitosi nuo užrašymo dienos. Prenumerata turi but apmokėta iš anksto.

Entered as Second Class Matter September 29, 1914, at the Post Office at Worcester, Mass., under the Act of March 3, 1879.

Gražios Lietuvių Pastangos

Čicagos lietuviai pirmi sumanė tinkamai pagerbti Darių ir Girėną — pastatyti jiems paminklą. Tas darbas eina pirmyn ir jau dabar užtikrina, kad toks paminklas Chicagoje bus tikrai pastatytas. Sausio 10 d. įvyko paminklo statymo komiteto ir fondo globėjų susirinkimas. Fondo pirm. kons. Kalvaitis pranešė, kad paminklo fonde jau yra 4421 dol. 44 cn. Aukos plaukia iš įvairių Jungt. Valstijų ir net ir iš Kanados lietuvių kolonijų. Net Urugvajuje (P. Amerikoj) gyvenantis siulosi pagaminti paminklo projektą. Taigi, visuose pasaulio kraštuose lietuviai susidomėjo šiuo paminklu. Tuo labiau juo turi susirupinti Amerikos lietuviai.

Apsvarsčius daug įvairių reikalų, nutarta pirmiausia surengti did. vakarą vasario 11 d. ir pavasary gegužinę paminklo naudai, o taip pat organizuot aukų rinkimo vajų. Asmenys, aukoję po 25 dol., bus laikomi garbės aukotojais. Auktojų ir protokolų knygos, paminklą pastačius, bus pasiųsta Vytauto Did. muziejui Kaune, į Dariaus-Girėno skyrių, kaipo ženklai, kaip Amerikos lietuviai rėmė jų skridimą ir kaip juos pagerbė amžinam atminimui. Be to, tame muziejuje bus ir kiti šių didvyrių daiktai ir skridimo rėmėjų knyga.

Todel visi tautiškai susipratę Amerikos lietuviai turėtų vieningai suprasti tą bendrą tautinį reikalą ir pagal savo išgalę aukomis — aukelėmis ir darbu prisidėti prie šio paminklo statymo. Juk šis paminklas bus kartu ir lietuvybės paminklas Amerikoje: jis amžinai liudys, kad buta šiame krašte drąsių ir gabių lakunų Dariaus ir Girėno ir taip pat buvo kam istorinis jų žygis bei mirtis pagerbti. O juk visas milijonas Amerikos lietuvių galėtų pastatyti labai didingą paminklą šiems didvyriams! Reikia, kad nors žymi dalis amerikiečių lietuvių stipriai pajustų pagarbą šiems dviems didvyriams ir savo pareigą jiems pagerbti. Paminklo fondui priimamos net ir mažiausios aukelės. Chicagoje buvo surengta 1933 m. spalių m. 8-tą Aviacijos Diena ir spalių m. 28 d. viešoji rinkliava gatvėse. Šie milžiniški darbai davė paminklo fondui net apie 33 šimtus dolerių! Į Aviacijos Dieną atsilankė keliolika tukstančių lietuvių, o rinkliavai pasidarbavo apie 700 lietuvaičių ir apie 150 vyrų. Vieningai ir uoliai dirbo įvairių pažiurų veikėjai patriotai: katalikai, tautininkai, sandariečiai. Tas rodo, kad tai yra visų srovių lietuvių darbas, kurį remia tokia daugybė musų tautiečių. Prie tų darbų daug prisideda Dariaus ir Girėno giminės, ypač K. Dariutė-Stulpinienė (Dariaus sesuo) ir p. Mikolaitis (Girėno giminetis). Gražios pastangos — energingas darbas — ir geros pasekmės.

Malonu pažymėt, kad jau daugelis kolonijų prisideda prie to bendro darbo. Aukos nuolat ateina iš visur. Tik nežinia kodel iš kelių kolonijų dar neatsiųsta pelnas, gautas iš gedulo vakarų, surengtų Chicagoj statoman Dariaus-Girėno paminklui. Reikėtų pasiskubinti: didesnė fondo suma savaime paragins kitus neatsilikti. Tautiečiai pasistengkim šią žiemą gerokai išugdyti Dariaus-Girėno paminklo fondą. **P. Jurgėla,**
K-to sekretorius

LIETUVIAI!
SKAITYKITE ir PLATINKITE AMERIKOS LIETUVĮ

Vienybės B-vės Bankrutas ir Xaviero Strumskio Reikalas

Vieno iš Amerikos Lietuvio korespondentų tilpo straipsnis Amerikos Lietuvy 48--me n-y ant 2-ro puslapio po antgalviu "Vienybės Šėrininkai Pasmerkė Strumskį už likvidavimą b-vės".

Tame straipsnyje tilpsta per ištisas tris špaltas platus aprašymas Vienybės b-vės bankrutinimo priežastys, o kaltė bankruto primetama daugiausiai tos bendrovės pirmininkui Xavierui. Ponas Strumskis tuos jam negarbingus "Vienybės" bankrutijimo užmetimus laiko neteisingais, arba kitaip sakant, sužinia politine klašta, pastojančią jo kurjierai kelią į SLA. viršininkus. Ir kad nusivalius nuo jam primetamos demės, jis, ypatoje prisiekusioje gynėjo Maurice Gevirtz, kreipiasi į Amerikos Lietuvio redaktorių, kad pastarasis atšauktų per jo redaguojamą laikraštį jam primetamus šmeižtus, kitaip — dalykas busiąs išaiškintas teisme.

Mes iš principo esam nusistatę, kad nieko nešmeižt, o tiktai teisybę rašyt. Tačiau jei kada bunam suvilti per musų korespondentų neapsižiurėjimą ar netaktą, pilnai sutinkame tai atitaisyt, ką ir padarome dabar p. Xaviero Strumskio reikale. Tiktai norėtumem pačiam p. Strumskiui patart, kad jo garbės apgynimui mes pilnai butumem suteikė vietos ir be samdyto pagelbininko ir tokiu budu butumem sutaupę jam bereikalingas išlaidas. Amerikos Lietuvis yra bepartyviškos kripties laikraštis ir todel jo špaltos yra atdaros kiekvienam, kas nori per jį savo mintį išreikšt arba savo garbę apgint — tą privilegiją turėjo ir pats p. Strumskis, tik gaila, kad pamiršo jąja pasinaudot.

Lietuviškosios Enciklopedijos Leidimo reikalai

Atgimus nepriklausomai Lietuvos valstybei ir beugdant savąją lietuvišką kulturą, iškilo reikalas sukurti ir savo enciklopediją. Šio sunkaus darbo ėmėsi kooperatinė sąjunga "Spaudos Fondas". 1932 metais buvo sudaryta enciklopedija leisti komisija, į kurią įėjo visa eilė žymių Lietuvos universiteto profesorių, ir tų pačių metų pabaigoj darbas buvo pradėtas. Prie enciklopedijos leidimo dirba apie 30 įvairių sričių mokslininkų — profesorų ir daugiau kaip 200 bendradarbių.

Enciklopedija leidžiama sąsiuviniais 72 puslapių kiekvienas. 12 sąsiuvinių sudaro vieną temą. Iki šiol jau išėjo pirmas tomas ir įpusėtas antrojo tomo leidimas. Pirmas tomas ir dalis antrojo apima raidę A, kuria prasideda daug lietuviškų žodžių. Kitos raidės tiek daug vietos neužims ir enciklopedijos leidimas, tikimasi, eis sparčiau. Antrojo tomo jau išėjo 5 sąsiuviniai ir raidė A jau užbaigta.

Iš viso enciklopedijos išeis 10 tomų, apie 840 puslapių kiekvienas. Matoma, kad visa enciklopedija bus išleista per 6 — 7 metus.

Susidomėjimas Lietuviškąja Enciklopedija yra gana didelis. Jau yra apie 8000 prenumeratorių. Tikimasi, kad tas skaičius žymiai padidės, nes enciklopedijos kaina ir išsimokėjimo sąlygos labai patogios. Nemaža užsakymų "Lietuviškąjai Enciklopedijai gauta ir iš užjurių kraštuose gyvenančių lietuvių inteligentų.

Enciklopedijos kaina, atsižvelgiant į spausdinimo sąlygas ir prenumeratorių skaičių, nėra aukšta. Pirmas enciklopedijos tomas, spausdintas ant gero popierio kaštuoja Lietuvoje 54 lt., ant paprastesnio popierio Lietuvoje — 44 lt., ir užsieniuose — — 70 lt. Antras tomas kaštuos keliais litais pigiau. Tokiu budu visa enciklopedija (10 tomų) kaštuos apie 500 litų, užsieny — 700 litų. Viršeliai paskiriems enciklopedijos tomams duodami trijų rušių: drobiniai — po 4 lt., pusodiniai — 8 lt. ir odiniai — 15 litų.

Manoma, kad iš viso enciklopedijos bus išplatinta nemažiaus 10.000 egzempliorių.

"Lietuviškoji Enciklopedija" bus milžiniškas įnašas lietuvių tautos kulturai

ANTANAS SMETONA, LIETUVOS PREZIDENTAS

Lietuvos Prezidento Antano Smetonos Kalba, Pasakyta Gruodžio 15-tą dieną Visuotiniame Lietuvių Tautininkų Sąjungos Suvažiavime

(Tąsa nuo 1-mo pusl.)

Sąjungai smugis yra Vokios išstojimas. Be jos pasirodė nebegalima ir Nusiginklavimo Konferencija ,tiek daug pradžioje žadėjusi. O šiandien galint ir Italija pasekti Vokios pavyzdžiu, jei Tautų Sąjunga nebusianti pertvarkyta. Sąjungos vieton siuloma didžiųjų valstybių direktorija. Tik Prancuzija ir Anglija paliekančios ištikimos Ženevai. Jei taika pridera nuo didžiųjų valstybių, tai jos likimas nebe Tautų Sąjungoje: už jos ribų Jungtinės Amerikos Valstybės, Japonija, Vokia, Rusija ir gal Italija.

Laikas nelaukia. Visi ir visur ginkluojasi. Karo šmėkla vaidinasi. Didžiųjų valstybių diplomatai neramųs važinėja į kits kitą. Pirma auksas pasislėpė, o dabar ir diplomatija vengia viešumos. Kai didžiosios kurios galybės smarkus balsas plačiai nuaida, klaikų darosi mažosioms valstybėms kaip tiems girios gyventojams, riktelėjus liutui karaliui. Atėjo taikos krizė.

Bet ar Versalio Sandora yra davusi tikrą taiką pasauliui! Juk tiek daug jąja nepatenkintų. Nugalėtojai, sako, privertė nugalėtuosius pasirašyti Sandoros aktą ir prisipažinti karo kalitninkais. O iš to išvada: kaltininkai reikia suvaržyt, kad nebedrįstų daugiau karo kelti. Juk nugalėtojų teisybės mastas, išreikštas **žodžiais** Vae victis! Šiandien ji daugumui rodosi neteisinga. Keliolika metų patyrimas iškėlė daug ydų Versalio taikos Sandoroje. Ji reikia peržiurėti ir daug kas pakeisti: esanti greitosios darbas, taigi netobula. Argi buvę galima per pusę metų teisingai tautoms ribos nustatyti'? Antrą vertus, nugalėtėjai vadavęsi ne tiek tautų kiek savo talkininkų teise. Šiems su kaupu pridėję, o aniems neteisingai atėmė. Be to, peržiurint Vilsono paskelbtų dėsnių, kai kurios tautos buvusios pamirštos ir paliktos vergauti. Taigi negalima tenkintis išbražytu Europos žemėlapiu. Karo ugnis buvusi užmindžiota, bet neužgesinta, tautų žaizdos pridengtos, o neužgydytos. Nebegriaudžia kanuolės, bet jų duslus garsas tebedunda požemiais. Karinio gaisro nedėguliai tebesmilkstą. Kad nesuliepsnotų, reikia užlieti. Reikalinga Versalio Sandoros revizija. Sutikime, atsakoma, kad daug tiesos tame rugojime. Bet ar Versalio Sandoros revizija nepagreitintų karą? Jei taip, tai pavojinga ji liesti: revizija suardytų nusistovėjusią Europos tvarką ir tikrai sukeltų kaą, gal dar baisesnį, nekaip imamas pamiršti 1914—1918 metų karas. Tai butų galas tautų kulturai ir žmonijos civilizacijai. Taigi ir neteisinga taika geriau esą už teisingą karą. Jei toji revizija neišvengiama, tai tegu ji butų Tautų Sąjungos ribose, o ne už jų. Vadinasi, reikia stiprinti Sąjungą, o ne gręžtis nuo jos. Reikia greitai ryžtis. Per daug visokio nerimo garų prisirinkę. Baugu, kad neišsprogdintų taikos, tegu ir ne visai teisingos. Taikos priemonėms reikia taisyti Versalio Sandorą.

Toks žebras, drumstas, tarptautinių politikos ir ekonomijos santykių vaizdas pasaulyje. Kodel jis toks?.. Jame atsimuša visų kraštų negalavimas. Tai didžiojo karo pėdsakų vaizdai. Juk aibės turto buvo sunaikinta, pražudyta ir sužalota milijonai stiprių žmonių. Jie teko šelpti ir maitinti iždo lėšomis. Teko atstatyti sugriautieji ukiai. Kokia didelė našta valstybėms! Visuomenė, karo nukamuota, veržėsi demokratiškiausiais rinkimais dalyvauti valdžioje. Daugybė partijų rangčių ėjo, žadėdamas kuo daugiausia naudos savo rinkėjams. Šaukė laisvės ir laisvės, o maža kas tekalbėjo apie pareigas. Prasidėjo parlamentų demagogija. Socialistai, kaip ir kitos partijos, naudodamies neribota laisve, taikydami prisikentėjusios visuomenės upan, skelbė kovą buržuazijai, kad ji, savanaudė, sukėlusi karą ir, jam praėjus, tebeengianti varguomenę, proletariatą. Tik socializmas, išvertęs buržuažinę santvarką, kur viešpataujanti privatinė nuosavybė, galėsiąs sukurti pasauliui geresnę ateitį. Taigi viso pasaulio proletarai teikitės kruvon! Tik darbininkų diktatura tegalinti pašalinti jų vargus.

Dar karo pabaigoje įsigalėjęs komunizmas Rusijoje, iš Maskvos siekė patvinti visame pasaulyje. Viesulu, verpetais ėjo smarkios jo srovės gan greit visais kraštais ir neprasimušė tik ten, kur valdžia buvo tvirta, kur žemės ukis ir pramonė nebuvo karo suardyti, kur lėšos leido padėti išvargintiems gyventojams, arba kur nebuvo kraštas karo paliestas. Laisva parlamento tribuna buvo geriausia vieta įvairiaspalviui socializmui teigti minioms išsvajotą rojų žemėje, o liberališki įstatymai davė patogiausių sąlygų jam įsigalėti miniose. Parlamente partijos ginčijosi, o šalyje siautė anarkija, netvarka, glutinai žeminusi liberalinę valdžią.

Tačiau pavojus kraštui suirti ir patekti komunizmo diktaturon iššaukė griežtą priešingą visuomenės sąjudį. Ne socializmas, o liberalizmas, jį pagaminęs, yra kaltas, kad įsivyravo netvarka šalyje. Taigi reikia sudrausti partingoji laisvė. Tvirta vieninga valdžia turi ramdyti išjudintas minias. Vieninga tauta su vienu vadu priešakyje. Toks šukis pasigirdo Italijoje. Ji buvo pirma didžioji šalis, kuri griežtai komunizmui atsispyrė. Italija pirma skelbė naują valstybės santvarką, pavadintą fašizmu. Mussolini laimėtas žygis Romon buvo smugis liberalizmui. Po Italijos ir kiti kraštai, kaip va Lenkija, Jugoslavija, Lietuva, grąsomi anarkijos, staiga pasisukė nuo liberalizmo ir ėjo prie vieningos autoritetinės valdžios. Pagaliau ir Vokia, eilę metų gyvenusi Veimaro konstituciją, ilgai kentėjusi nematytai žiaurią parlamento partijų kovą ir dar žiauresnius rinkimus, lydimus muštynių ir žudymų, nuslydo nuo liberalizmo pagrindų ir šiandien, Hitlerio vadovaujama, fašištiškai persitvarko ir kuria trečiąjį Reichą. Netrukus ir Austrija, gindamasi grąsinančios Reicho inkorporacijos, susitelkė, atsižadėjo parlamentarizmo, apie autoritetinę valdžią. Šiandien Vienoje, toje socializmo tvirtovėje, Dollfuss pasiryžęs yra steigti šalies atstovybę ne partijų, o organizuotos visuomenės pagrindais.

Liberalizmo pamatai, išskyrus Angliją ir Skandinavijos šalis, svyruoja visame pasaulyje. Jungt. Amerikos Valstybių, tos free country Kongresas, duoda diktatoriškas teises savo prezidentui, kuris ir be to yra konstitucijos pastatytas lygiomis su parlamentu. Liberališkieji Pietų Amerikos kraštai skęsta netvarkoje. Vos spėja ten kuri partija paimti valdžią, kitos partijos nuverčia ją ir bijo tos valandos, kada jos pačios galėtų buti nuverstos.

Ispanja, nors karo neliesta, susirgusi liberalinės netvarkos gumbu, pergyvenusi parlamentarinę monarkiją ir Primo de Riveros diktaturą, pagaliau džiugaudama virtusi demokratine respublika, netrukus, štai, kairiųjų partijų valdoma atsiduria anarkijos tvane. Valstybės vairas iš kairųjų partijų pasvira dešiniosioms partijoms, ir jų rankosin dar nepatekęs, griebiamas jau anarkistų ir komunistų.

Štai visuotinė demokratizmo ir parlamentarizmo krizė. Tai visiems aišku, visur apie tai rašoma ir kalbama, visur del to dejuojam ir ginijamasi. Niekur nėra pastovumo, niekur tikro rytojaus. Ateitis apsiniaukusi. Žmonija kryžkelyje: senoviškai gyventi nebeįmano, o kelias pastovion tvarkon neaiškus. Jis ieškomas. Kodel taip atsitiko? Žvilgterėkime toliau praeitin. Liberalizmo tėvai, kaip Rousseau ir kiti, bodėdamies absoliutizmu, skelbė žmonių laisvę, o Prancuzų revoliucija savo žmogaus teisių deklaraciją ėmė ją vykdyti. Devynioliktasis amžius su savo šukiu laissez faire, laissez passer išplėtė naują, ligtol nežinotą, laisvą ukio santvarką. Baudžiavos panaikinimas, pavergtųjų tautų sąmonės atbudimas jam priklauso. Liberalizmas pagimdė kapitalizmą, o šis socializmą. Devynioliktasis amžius tai visokio mokslo, visokios teknikos, meno ir politinių srovių pažangos amžius. Žmonijos istorijoje yra jis žymiausias lapas, kurį ateitis nustebinta skaitys. Didžiausias kulturos ir civilizacijos lobis jo įteiktas dvidešimtajam amžiui. Visas žemės rutulys apgaubtas sausumos ir vandens kelių tinklo. Pasaulinė prekyba, pasaulinė pramonė. Nematytos pasaulio galybių rungtynės dėl rinkų savo prekėms nematyta e k s p a n s i j a, ingeidis p l ė s t i s, p e l n y t i ir aprėpti neaprėpiamus daiktus. Kapitalizmas visame buvo dviveidis — tautiškas ir tarptautiškas — gimsta namie, o veržiasi toli svetur, del to jis anarkistas. Negi tariasi pasaulio fabrikai ir farmeriai, kiek kurių daiktų pridirbti, kiek prisėti ir prikulti javų, nesuka galvos del likimo tų žmonių, kurie jiems dirba. Darbadavių teisė sustabdyti darbas, kai nori numušti jo atlyginimą, darbininkų teisė atsisakyti darbo, kai nori gauti daugiau atlyginimo. išos teisės liberalų laikomos švenčiausiomis, nors jos prieštaringos.

Rungtynės pasaulinėje rinkoje, kapitalistinės santvarkos anarkija privedė prie didžiojo karo, o dabar — prie visuotinės visokiaropos krizės, grąsančios naujų karu.

Kapitalizmą, kaip jau minėta viršum, suvaržė aukštieji muitai ir kontingentai. Ar jis atgaus savo pirmykštę laisvę, sunku tikėti. Veikiausia ne. Kiekvienas kraštas rupinasi šiandien apginti ar išugdyti savo žemės ukį ir savo pramonę. Dle to prekių apykaita iš anarkiškos linksta virsti tvarkinga, sulygyta derybomis vieno krašto su kitais.

Jei taip, tai kraštas turi žinoti, ko ir kiek jis pats savo vartojimui privalo pasigaminti ir kiek gali užsieniui parduoti. Tokia maina verčia organizuotis visuomenę ukio ir kulturos pagrindais ir turėti realią atstovybę iš organizuotos visuomenės, o ne iš palaidos minios. O tai reiškia atsisakyti nuo liberališkos santvarkos ar bent jį suvaržyti, ar pritaikinti pakitėjusioms gyvenimo sąlygoms.

Priešingas liberalizmui sąjudis pasirodė, kaip galime pastebėti, trejopas: socialistiškai, komunistiškas, fašistiškas ir autoritetiškas dar neišryškęs jokia ypatinga doktrina. Materiališkasis socializmas, Karolioo Markso pažiuromis grįstas, siekia pašalinti privatinę nuosavybę. Juo sekdama, Sovietų Rusija tvarkosi. Visur ir visoks ukis, visas kulturos gyvenimas tenai iš viršaus komunistiškai dorojamas. Visa žemė, vis jos turtai suvisuominin-ta ir suvalstybinta. Taigi ten nebėra nei privatinių nei judomojo turto osavininko. Komunizmas panaikino kapitalizmą ir jo pareigas sau pasiėmė. Kadangi ir komunistiškai Rusijai tenka bendrauti su visu pasauliu, tenka keistis prekėmis, tai ji norėtų visur matyti komunistišką tvarką, ir del to ji tebeskelbia kovą buržuazijai, kr ji tebesitaiko. Esą, jei kitur neprigysiąs komunizmas, tai jis neišsilaikysiąs is Rusijoje. Komunizmo kratosi kiti kraštai, nes jis, naikindamas privatinę nuosavybę, užslėgia asmens laisvę, žudo jo iniciatyvą ukio ir kulturos kuryboje, gręsia pasireikšti skirtingai pažiurai, o religiją laiko, Markso mokslu sekdamas, opiumu, tariant nuodais. Iš to eina, kad tik socialistiškai tegalima jausti ir galvoti: šioji suakmenėjusi doktrina baido kitus kraštus.

Fašizmas tik suvaržo kapitalizmą, palikdamas privatinę nuosavybę. Darbo ir kapitalo santykių sargyboje stovi valstybė. Todel neturi buti nei vadinamų streikų nei lokautų. Asmens laisvė turi buti suderinta su visuomenės laisve. Bet asmens kurybai skiriamas ne mažesnis, kartais gal didesnis vaidmuo, nekaip kolektyvui, nekaip draugijai. Štai kodel organizacijoms laipsniškai vadovauja vienas žmogus. Fašizmui svarbu ne tiek klausimas, kas yra tauta, kiek klausimas, kas ji turi buti. Liberalams valstybė yra partingai reiškiamų reikalavimų suma, o tauta — palaidos minios skaičius, suskaldomas partijomis. Fašistų valstybė yra tautos forma, o tauta jos turinys, nuolat gyvas, nuolat siekiąs savinga kuryba pasireikšti. Tautą pažangi, kai turi savo aiškų tikslą. Norėdama tokia buti, ji turi visais savo reikalais vieningai organizuotis. Tik vieninga tauta tegali pareikšti savo valią. Me-

kaniškai, balsų dauguma gautas valios pareiškimas nėra tobulas. Del to galiausiai vienas asmuo, stovis vadovybės viršuje, turi išlyginti daugumos ir mažumos skirtumus. Juk tik vieno žmogaus valia tegali buti vieninga. Taip tauta, valstybės forma aprėžta, rikiuojasi vieningą vadovybę. Liberalizmo sudarytų partijų šalininkai atgija tik per rinkimus, šiaip jie atlikę balsavimo pareigą, nebesirupina partijų likimu. Fašistų organizuotos visuomenės nariai, turi visą laiką judėti ir drbti jiems, pavestą darbą. Kiekvienas narys turi atlikti jam vadovybės skirtas atsakingas asmuo, o rinktiniai žmonės svarsto visokius sumanymus ir patiekia juos spręsti santvarkos numatytai vadovybei. Visose ukio ir kulturos šakose palaikomas glaudus ryšys tarp vadovaujamų ir vadovaujančiųjų. Tokiuo budu tautos organizmas darosi gyvas ir vieningas. Nebėra priešingumo tarp valdžios ir visuomenės, kaip kad jo esti liberaliųėje tvarkoje.

Vokiečių nacionalizmas turi daug bendro, bet ir nemaža skirtumo su italų fašizmu. Abejur kovai su liberalizmu davė progos įsigalėjęs komunizmas, abejur sąjudžio vadai — Italijoje Mussolini, o Vokietijoje Hitler—yra kilę iš plačiojo gyventojų sluogsnio, abu vadai drąsus didžiojo karo kariai, abu kovoje su komunizmu buvo remiami didžiojo kapitalo — pramonės ir prekybos, abu, naudodamies parlamentarine laisve, žygiuodami plačiai išsišakojusių drausmingų organizacijų priešakyje, vieningos tautos šukiu yr paėmę vyriausią krašto valdžią. Kadangi Vokioje partijos buvo stipresnės ir kapitalistinė tvarka pajėgnesnė, tai Hitlerio žygis pasibaigė dešimčia metų vėliau. Tą pat galima paskyti ir apie vadų pasaulėžiurą: ji savaip idealistiška, ne materialistiška. Panašiais dėsniais abejur siekiama visuomenė organizuoti. Italijoje fašizmas, nuolat persitvarkydamas, virto vieningo valdymo sistema, o vokiečių nacionalizmas, dar ne taip seniai įsiviešpatavęs, dar nespėjo išplėsti užsimotos programos. Visa tebėra ten dar im Werden. Viso dar pradžia ir maža kas įpusėta. Bet Hitleriui gavus tiek daug tautos balsavimu pritarimo, nalionalsolcializmas reikšis sparčiu žingsniu. Kadangi Italija yra laimėjusi didįjį karą, o Vokia pralaimėjus, tai nacionalsocializmo tautiškumas daug opesnis už fašizmą. Jis atvirai pasisako agresingas: siekia ne tik atgauti prarastąsias kare Vokios žemes, bet dar pasiimt žemių į rytus iš Pabaltės ir toliau iš Rusijos. Atsiminkime Hitlerio "Mein "Kampf" ir Hugenbergo memorandumą. Nacionalsocializmas skelbia fantatišką rasės teoriją. Jis sakosi tepripažįsąs vokiečiais tuos, kurie esą vokiečių kraujo. Svarbu esą ne tiek kalba, kiek kilmė. Tuo tarpu vargiai rastum kur Europoje gryno kraujo tautą. Vokiečiai kaip tik esą labiausiai maišyta rasė. germanų, slavų, prusų ir t.t. Bet tai nekliudo nacionalsocialistams, kad arijai, suprask, vokiečiai, esą kaip ir Dievo parinktoji tauta, kuriai turinti buti pirma vieta žemėje. Šitokiam įsimanymui pasekmė yra kilęs Vokioje sąjudis prieš žydus. Be to, pagal ',Mein Kampf", nacionalsocialistų skelbiama moralė yra siaurai tautiška santykyje su kitomis tutomis: vokiečių reikalui saugoti ir ginti visos priemonės leistos. Nereikia paisioti nei mokslo nei meno, nei religijos. Ne teisė, o pajėga (Macht) turinti galiausiai spręsti Vokios santyki su silpnasiais. Štai jau kai kurių mokslininkų moralė ir pasireiškė: rytų Prusuose ir Klaipėdoje vokiečių ordinas neradęs lietuvių: tik paskui jų ten pribėgę iš Didžiosios Lietuvos. Tai nuodėmė tiesai.

Fašizmas siekia universalizmo, tariant kulturinės italų įtakos visur, nacionalsocializmas remiasi fašizmu, jam sakosi nerupi kitataučiai suvokietinti, jis norįs tik pasiimti jų žemes. Del to fašizmui daug kur pritaria, o nacionalsocializmu kitur bodisi. Visiems stoja prieš akis "Ausrottungspolitik". Bet... žmonės šaudo, Dievas gaudo.

Pagaliau, trumpai apžvelgę pasaulio nerimą, pasireiškusį įvairiomis srovėmis, norime pasiklausti: 1) Ar liberalinė santvarka visur bus palaidota ir ar ji vėl atgys? 2) Ar fašizmas yra nusistovėjusi politikos santvarka, kurią seks visas pasaulis? Pranašauti butų nerimta, o rimtai atsakyti šie klausimai nelengva. Tik aišku, kad nėra amžinų politikos sistemų, visuomet ir visur tinkančių. Buvo gadynės feodalizmo, absoliutizmo, liberalizmo, visur jos tol laikėsi, kol atatiko savo laiką. Tai kodel negali įsivyrauti daug kur kas panašu į fašizmą. Juk ir fašizmas yra liberalizmo vaikas, nors ir nebepaklusnus. Taip rodo žmonijos istorija. Kas atgyventa, tai nebegrįžta, bet ne visa kas atgyventa be pėdsakų dingsta. Taigi ir milžiniško istorijos etapo, liberalizmo, niekas neįveiks visiškai palaidoti. Kas gaju, tai ir toliau gyvens, tik kitu rubu vilkės. Kas esminga liberalizme, tai paliks. O jame esminga ugdytoji asmens ir tautos laisvė teisiškas asmens santykis su kolektyvu, su draugija. Todel prancuzų revoliucijos žmogaus teisių deklaracija visuomet švies žmonijos ideale. Tačiau asmens ir draugijos santykių pusiausyvra dingsta, kai karas kįla, arba kai viduje pajra visuomenės bendravimo pagrindas. Šiandien juokinga butų senoviškais drabužiais vilkėti ar pudruotus renesanso perukus nešioti, bet neišmintinga butų atsisakyti to, ką yra sukurę Platonas, Šekspyras, Newtonas ar Lavosier. Ir liberalizmo asmens ir draugijų laisvės apdaras išaugtas, gyvenimas nebetilpsta jo formoje. Bet per drąsų butų tvirtinti, kad fašizmo siulomas rubas visur ir visiems pritiks. Liberalizmas gražiai gynė laisvės teisę, bet neįstengė išugdyti jai draugės — pareigos. Tas uždavinys palieka ateičiai. Del to liberalizmas šiandien ore plasnuoja, kaip paukštis, turintis vieną sparną pašautą. Vienašališka laisvės teisė, teisė be pareigos veda anarkijon. Toji sąvoka nudien bunda tautų sąmonėje. Nubudusi turi patekti veiksman, kaip geras grudas patenka paruošton dirvon. Asmuo, nebudamas glaudžiame santykyje su draugija, yra kaip ir anarkistas, kaip ir be pareigos, kitiems, kurių dėka jis gyvena. Tik draugijų tinklan įpintas pajunta jis ir supranta, kas yra pareiga. Tik bendravime pasireiškia žmonių laisvė su savo teise ir pareiga ir kuo daugiau teisės gauna asmuo iš draugijos, visuomenės ir tautos, tuo daugiau jis ir pareigos turi pasiimti. Kaip įvairi teisė, taip įvairi ir pareiga. Vienašališka teisė yra anarkija. Tokia pusiausvyra tėra įmanoma drausmingoje visuomenėje, organizuotoje savingais tautos reikalais. Tokį dėsnį skelbė ir vykdo fašizmas. Tas dėsnis buvo svetimas liberalizmui. Subalansuotas asmuo, jeigu galima taip pasakyti, nebe anarkistiškas, o visuomeniškas, teisiškai įpintas tautos organizman. Kur reikia vieningai valiai pasireikšti, ten stoja asmuo, kur tenka koks veiksmas galvoti ir svarstyti, kur protas turi visašališkai ką nušviesti, ten yra kelių ar daugelio darbui sritis. Vadinasi, fašizmas nenužemino asmens reikšmės, o ją pakėlė, vieningos valios žmonės įterpęs šalies vadovybės eilėn. Ji ne mekaniškai, neburtomis, o patyrimo atrenkama.

Trečioji, kaip atsimename, sąjudžio srovė dar nėra pasireiškusi savinga sistema. Kaip ji išsivystys? Ir čia veltui butų burti. Mussolini yra didžią tiesą pasakęs: italų fašizmas ne eksportui.

(Tąsa ant 7-to puslapio)

Dariaus-Girėno Paminklo Statymo Fondas

Gerb. lietuvių organizacijos ir draugijos!

Du Amerikos lietuviai drąsus lakunai kapitonas Steponas Darius ir Girėnas 1933 m. liepos mėn. 1, d. rytą pakilo New Yorke, laimingai perskrido Atlanto vandenyną ir liepos mėn. 17 d. ankstyvą rytą netikėtai žuvo Vokietijos miške, jau visai netoli savo mylimos Tėvynės — Lietuvos. Šie du Čikagiečiai buvo pirmi lietuviai, perskridę Atlantiko vandenyną. Jų pergalė ir staigus žuvimas sukrėtė viso pasaulio širdis ir labai sugraudino visą lietuvių tautą. Giliai sujaudinta Lietuva net 30 dienų gedėjo ir liudėjo žuvusių savo didvyrių. Visas pasalis pripažino Darių ir Girėną drąsiais lakunais ir didvyriais. Tas jų žygis ir auka taip gražiai išgarsino Lietuvą ir Amerikos lietuvius, kad tokio musų tautos garsinimo nenupirktum ir už milijonus dolerių. Del to viso dėkingoji Lietuva stato Dariui ir Girėnui nepaprastą paminklą, įsteigė Dariaus-Girėno vardo fondą Lietuvių aviacijos reikalams, miestų gatves vadina jų vardais, o Lietuvos kariuomenė ir visas kilnusis Lietuvos jaunimas stato juos sau pavyzdžiu. Taigi, Lietuva tinkamai gerbia šiuos didvyrius.

Darius ir Girėnas augo, mokėsi ir ilgiausiai gyveno Čikagoje. Čia kilo, brendo ir buvo vykdomas jų didis sumanymas — iš Amerikos nuskristi į Lietuvą. Čia buvo įsteigtas skridimo fondas ir vyriausias skridimo rėmėjų komitetas, kurie sujudino visas Amerikos lietuvių kolonijas remti tą žygį. Čia buvo surengta pirmoji lietuvių Aviacijos Diena skridimo naudai. Čia buvo perdirbta ir pakrikštyta garsioji "LITUANICA". Čia begyvena kap. Dariaus motina, seserys, broliai, Girėno brolis ir kiti abiejų lakunų giminės, kurie daugiausia apraudoja žuvusius Steponą ir Stasį. Tad Čikagoje butinai turi buti pastatytas amžinas paminklas, kuris per amžių amžius įspudingai vaizduos ir nuolat primins visiems dviejų lietuvių lakunų pergalę, perskridus Atlanto vandenyną, ir nekaltą auką. Tai yra Amerikos lietuvių ir ypač čikagiečių pareiga, kuri verčia nors tuo budu atsidėkoti tiem dviem savo didvyriams. Paminklo statymo darbas eina pirmyn.

Tad nuoširdžiai prašome Jusų organizaciją prisidėti prie to kilnaus reikalo ir paskirti auką paminklo statybai. Taip pat prašome padėti platinti musų komiteto išleistas fotografijas Dariaus-Girėno ir surengti kokią pramogą (vakarą, koncertą, bankietą, kauliukų ar kortų lošimo vakarą ir t.t.) šio paminklo fondui. Visos aukos ir bet kokia pagelba bus komiteto priimtos su dideliu dėkingumu ir tai visa bus paskelbta spaudoje.

Visais reikalais prašome kreiptis pas paminklo fondo pirm-ką A. Kalvaitį (Lietuvos Konsulate, 100 E. Bellevue Pl., Chicago, Ill.)

Dariaus-Girėno paminklo statymo komiteto pirmininkas,
Adv. R. Vasiliaskas
K-to Sekr. **P. Jurgėla**

Kalendoriai

Kas norite įsigyt Dariaus-Girėno istorinį arba kitų rušių kalendorių, prisiųskit 25 centus ir mes prisiųsime jums pageidaujamą kalendorių Kas užsirašys Amerikos Lietuvį metams ir prisiųs $1.50, tas gaus Dariaus-Girėno kalendorių Dovanai.

Amerikos Lietuvis
14 Vernon st. — Worcestery

Dar Apie "Lituanikos" Katastrofos Priežastis

Pagaliau Lietuvos valdžios skirtoji "Lituanikos" žuvimo priežastims tirti komisija paskelbė savo tyrinėjimų davinius ir iš tų davinių išvadas. Komisija rado, kad "Lituanika" buvo gerai paruošta skristi per Atlantą. Lėktuvas, jau vartotas, įgytas a.a. Dariaus ir Girėno lėšomis, buvo pagrindinai pertaisytas. Jis gavo naujus sparnus, vairus, važiuoklę, benzinui bakus, svarbiausia — naują motorą Wright firmos, 365 jėgų. Lėktuvas tuščias svėrė 1210 kilogramų. Su lakunais, benzinu, paštu ir kitu visu kroviniu svėrė 3690 klgr. Lėktuvo didžiausias greitis 220, 0 vidutinis 180 kilometrų per valandą. Lėktuvo buvo visi reikalingi instrumentai jį valdyti, lėkti aklu skridimu naktį, ruku ir pan. Radio neturėjo, nes radio aparatas butų labai apsunkinęs lėktuvą.

Puikųs lakunai Darius ir Girėnas didelei kelionei per Atlantą buvo puikiai pasiruošę.

Lakunai buvo numatę skristi Naujorkas — Newfoundlandas — Londonas — Amsterdamas— Svinemude — Karaliaučiun — Kaunas. Iš viso 7186 km. Pradžioj taip išskrido bet paskui pasuko tiesesniu ir trumpesniu keliu per šiaurės Škotiją, Vokietijos jurą, Kiel miesto linkme. "Lituanica", po išskridimo iš Naujorko liepos 15 d. 11 val. 25 min. (Europos laiku) pirmą kartą buvo pastebėta tiktai Vokietijoj, ant Štargardo miesto, liepos 16 d. 23 valandą)11 val. vakare), taigi jau skridusi 35 val. ir 35 minutes ir perskridusi 6403 kilometrus. Nelaimė įvyko liepos 17 d. 0 val. 36 min. apie 33 kilometrai nuo vokiečių darbo stovyklos Berlincheno, kurį "Lituanica" du kartus apskrido. Ties Kuhdam kaimu lakunai taip pat padarė aplink ratą, ir čia pat kalnely, užkliudžiusi miškelio medžių viršunes, gražioji oranžinė "Lituanica" nuleido galingosius sparnus, savo griuvesiuose palaidodama lietuvių tautos didvyrius, Darių ir Girėną, pakėlusius visame pasauly Lietuvos ir lietuvių vardą.

"Lituanicai" benzino netruko. Ji jo turėjo 44 valandoms, o iki katastrofos skrido tiktai apie 37 valandas. Motore techniškų trukumų nebuvo. Tiktai buvo kiek užteršti benzino filtrai ir korbiuratorius; nuo to galėjo motoras veikti ne pilnais apsisukimais.

Soldino apylinkėse, kur įvyko katastrofa, naktį į liepos 17 d. audros nebuvo. Bet lakunai, matydami Dancigo rajone audrą ir atsimindami motoro silpnėjantį veikimą, tur but norėjo audros išvengti, pasuko pietų vakarų kryptimi, Berlyno linkui ir ieškojo vietos nusileisti lietingam, rukuotam ore ir tamsoj. Apsisukimas apie kaimą Kuhdam, žemai lekiant "Lituanicai" buvo tragiškas.

Komisija daro išvadą, kad "Lituanicos" katastrofa įvyko del sunkių atmosferinių (oro) sąlygų, prie kurių prisidėjo motoro veikimo defektai. Komisija atmeta nuomonę, kad lakunai buvo pašauti, nes nė lakunų kunuose, nė lėktuve ir jo dalyse jokio pašovimo žymių nerasta.

Tokia valdžios komisijos nuomonė. Priežasčių tyrinėjimai ir tų tyrinėjimų daviniai atrodo gana migloti, neaiškus. Todel ir komisijos tvirtinimai, kad "Lituanica" žuvo del blogo oro, visuomenę labai neįtikina. Lietuvos visuomenėj, ir po komisijos pranešimo, dar yra nemaža abejojančių del tikrosios "Lituanicos" žuvimo priežasties. "Lituanicos" tragedija tebėra pusėtinai tamsi bei paslaptinga. Visai aiškaus žodžio dar niekas netarė ir galbut niekados netars. A.a. Darius ir Girėnas, užmerkę Tėvynės pasiilgusias akis ir Vokietijos Kuhdamo miškely paliovusios plakti jų kilnios širdys tą paslaptį težino, bet jos jau į mus niekada neprabils. — **Tsb.**

KĄ-TIK IŠĖJO IŠ SPAUDOS NAUJAS SCENAI VAIZDELIS

"ATGAILA" - TRIJŲ AKTŲ KOMEDIJA

Parašė Jonas Steponaitis. Mintis iš

Kun. J. Spilmano Apsakyos: "A Victim to the Seal of Confession".

Lošime dalyvauja 6 vyrai, 3 moterys ir prisiekdintojų suolas. 36 puslapių knygelė. Kaina 25c. Imant ant syk 10 egzempliorių atiduosim už $2.00.

Ši tragedija gal bus vienintelis tos rušies lošimui veikalas lietuvių kalboje. Nors ir trumpokas, bet užimantis, pamokinantis gyvenimo vaizdelis, kurį patartumem bile kuriai artistų mėgėjų grupei įsigyti ir suvaidint. Užsisakykit tuojau:

Amerikos Lietuvio Knygynas

14 VERNON STREET —— WORCESTER, MASS.

SVEIKATOS SKYRIUS

Šį skyrių tvarko ir prižiuri

AMERIKOS LIETUVIŲ DAKTARŲ DRAUGIJA

Rašo **Dr. A. Petrika, Brooklyn, N. Y.**

KĄ VALGYTI ARBA DIETA DEL ŽMOGAUS SVEIKATOS

(Tąsa)

Maistas yra viena pamatinių gyvybės užduočių, nes kas tik gyvena — turi kuo nors maitintis. Gyviai ir augmenys maitinosi nuo pat atsiradimo, daug pirmiau, negu mokslas atkreipė savo dėmėsį į dietos klausimą. Alkis buvo, kaip kad ir dabar yra, pamatinis maitybos akstinas. Maistui pasibaigus — turi nykti ir gyvybė. Normalėse sąlygose nesunku yra pasirinkti sau deramą maisto rušį, bet ištikus kokiai nors gyvenimo katastrofai, kokiam nors kataklizmui gamtoje — maisto sąstatas kartais umai pakitėja. Tie, kurie pajėgia prisitaikinti prie naujų sąlygų, prie naujo maisto, išlieka; gi tie, kurie negali naujose sąlygose prigyti — turi išnykti. Pavyzdžiui, kur maistas susidėjo iš šiurkščių augmenų, reikėjo išrutuloti stiprius dantis jų kramtymui ir drutą skilvį jų virškinimui: kur reikėjo daug graužti, specialiai graužunų dantys tapo išrutuloti. Tie, kurie minta mėsa, turi ilgus aštrius dantis, visai skirtingus nuo karvės ar arklio dantų. Kuriem reikia daug bėgioti maisto beieškant, ar nuo priešų besislapstant, tie yra labai greiti. Tulos gilių vandenių žuvys, kur viešpatauja amžina tamsa, turi išrutuloję atitinkamus fosforinius žiburius, kuriais pašviečia sau, kada eina maisto medžioti. Dantys, šioj prisitaikymo evoliucijoj, vaidino svarbiausią vaidmenį. Sulyg maisto pasirinkimo gyviai dabar yra zoologų klasifikuojami į tam tikras rušis, k.t., mėsaėdžius, žoleėdžius, vabalėdžius kirmėlėdžius, ir t.t. Iškasenos su akmenėjusių gyvunų aiškiai liudija apie tuolaikinę neatlaidžią kovą už buvį ir išlikimą. Išnyko ištisos gyvunų rušys, kurios nepajėgė prisitaikinti prie naujų sąlygų, o jų vietoj išsirutolojo kitos, tobulesnės sudėtesnės.

Bet nereikia manyti, jog evoliucinis prisitaikymo principas, tai jau praeities dalykas. Jisai eina ir dabar, taip ryškiai įžiūrimas, kaip senovėje; dėl to, kad dabar, nuo ledų gadynės, jei ne skaityti smarkesnių žemės drebėjimų, neįvyko jokio žymesnio gamtoje kataklizmo. Jeigu tiktai dabar, sakysim, užeitų pastovųs, dideli šalčiai, vasaros išnyktų, nebutų galima užsiauginti vaisių, daržovių, javų ir kitų maistui produktų, prie kurių esame pripratę—įvyktų labai žymių atmainų gamtoje, gyvunijoj ir augmenijoj. Tai augmenys ir gyvunai, kurie prisitaikintų prie naujų sąlygų — išliktų; gi kurie negalėtų prisitaikinti — išnyktų. Išlikusiuose gyvunuose ir augmenyse išsiritulotų žymių atmainų, reikalingų naujoms sąlygoms.

Kiek žymesniais liudytojais dabartinės evoliucinės atmainos yra mums geriausiai pažystami šie gyvunai: lokis (meška), šuva ir katė. Visi jie yra kilę iš to paties mėsaėdžių kelmo, bet jie tolinasi nuo jo vis tolyn ir tolyn. Lokis vis labiau darosi vaisiaėdžiu; jo iltiniai dantys vis bukėja, o kruminiai platėja. Šuva, iš draskančio vilko, pasidarė "garbus" namų gyvulys. Jo dieta yra maišyta, kaip ir paties žmogaus. Katė dar labiau laikosi savo senovinės mėsos dietos, dėl to, kad pati gali pasigauti sau mėsos. Bet ji gali gerai gyventi ir be mėsos, jeigu jos negauna. Katės ir šunio dantys laipsniškai kitėja, taikosi prie maišytos dietos.

Žmogaus dietos evoliucija ėjo ir eina tokia pat zigzagų vaga, kaip ir žemesnių gyvunų. Nėra menkiausios abejonės, kad priešistorinis žmogus maitinosi visai kitokiu maistu, negu dabartinis. Ateities žmonių dieta, veikiausiai, bus nedaug panaši dabartinei. Keitimosi procesas eina ir dabar, jisai eis kartu su keitimusi sąlygom ir supratimu. Yra žmonių, kurie ir dabar nyksta, todel, kad negali pakelti pakitėjusių sąlygų.

Taip va dar suvis nesenai tapo palaidota paskutinis tasmanas (tasmanietis), kurio asmeny tapo palaidota paskutinis atstovas kadaise gana skaitlingos žmonių rasės. Tasmanų rasė išnyko todel, kad negalėjo pritapti prie "civilizacijos" ir jos daromų įtakų į maisto sąstatą. (Tasmanija, tai Australijai priklausanti sala, gulinti tarp Ramiojo ir Indijos vandenynų. Nuo pietinės dalies Australijos kontinento ją skiria 140 mylių pločio Basso Siauruma. Tasmanijos teritorija apima 26,215 ketvirtainių mylių). Australijos "aboriginai (pirimeji gyventojai) taip pat nyksta. Klausimas gal tiktai suvis neilgo laikotarpio, kada ir jų paskutinis atstovas paseks tasmanus. Tą patį galima pasakyti ir apie Amerikos raudonskurius indijonus (indėnus). Jie neabejotinai nyksta, juos naikina pačios "civilizacijos" sąlygos. Jie negali prigyti naujose sąlygose, negali konkuruoti (lenktyniuoti) kovoj už buvį su kaukaziečių rase.

(Bus daugiau)

Ar išsilaikys Aukso Vertės Litas

Anglams numušus sterlingų svaro ir Amerikos Jungtinėms Valstybėms savo dolerio vertę, kilo tuojau baimės ir dėl Lietuvos lito vertės pastovumo. Lietuvos Bankas, kuris leidžia ir saugo lito reikalus, ankščiau ir dabar pakartotinai pareiškė, kad laikys lito aukso vertę. Nors atviros agitacijos per spaudą už lito vertės sumažinimą nevedama, bet yra ne mažai žmonių, kurie to norėtų. To laukia pirmiausia visi įsiskolinusieji, nes jie tikisi atpigusiu litu lengviau iš skolų išbristi. O yra stipriai įsiskolinę daugelis ukininkų ir miestuose naujų namų savininkų. Kurie laiko savo sutaupas piniguose, tiem žinoma, lito vertės nusmukimas butų nuostolingas. Taigi nuolat tenka girdėti žmones besiginčijant už ir prieš auksavertį litą. Bet svarbiausia priežastis, dėl kurios vyriausybė yra nusistačiusi laikyti lito standartą tai ta, kad lito nusmukimas įneštų ermyderį į krašto ekonominį gyvenimą ir galutinai pakirstų žmonėse pasitikėjimą pinigu. Mat, Lietuvos žmones tikėjo rusų rubliui, o štai žlugo milžiniška carų Rusija, ir jos rubliai neteko jokios vertės; paskiau vokiečių markė galutinai nusmuko. Šitų dviejų valiutų žlugimas padarė Lietuvai ir jos gyventojams milžiniškų nuostolių, apskaitomų milijardais litų. Ir kai 1922 metais spalių mėn. 1 d. pasirodė mažutis kuklutis lietuviškas litas, jis buvo sutiktas su dideliu nepasitikėjimu. Tada buvo graibomas ir gaudomas turtingosios bei galingosios Amerikos doleris. Jis turėjo iki paskutinių laikų neribotą pasitikėjimą, nors per dešimtmetį, nei kiek nesvyruodamas, ir litas įsigijo pilnas teises. Vis tiktai, kai 1933 metais subraškėjo ir "pinigų karalius", žmonėse dar buvo apie 7 — 8 milijonai dolerių. Dabar pradėta skubintis jais nusikratyti, keičiant į litus ar įsigyjant kokį turtą, tačiau vis dėl to dolerių laikytojai turėjo didokų nuostolių.

Taigi dabar dar litui smukus, jau pinigui nebeliktų jokio pasitikėjimo, o tas gali turėti blogų padarinių dar silpnai išbujojusiam jaunos Lietuvos valstybės ekonominiam gyvenimui. Todel tai svarbiausia vyriausybė užsispyrusiai laiko litą aukso vertėje. Tačiau šiais laikais ką nors pranašauti yra neatsargu. Taip ir apie lito tolimesnį likimą ką nors tikro sunku pasakyti. — **Tsb.**

Knyga Apie Karą

Jau išėjo iš spaudos P. ir K. Jurgėlų (Jurgelevičių) išverstoji didžiojo karo apysaka W. T. Scanlon'o "DIEVE, PASIGAILĖK MUSŲ"! (God, have mercy on us). Įdomi net 400 puslapių apysaka, kur gyvai aprašyta, kaip Amerikos kareiviai kariavo su vokiečiais 1918 metais Prancuzijoje. To karo baisybės atvaizduotos geriau negu Remarko "Vakarų fronte nieko naujo"; taip skelbia amerikonų spauda. Ši knyga Amerikoj laimėjo 1-ją premiją iš didžiojo karo apysakų. Šiurpas, o kai kur ir juokas ima. Labai įdomus skaitymas.

Knyga su gražiais, gerais apdarais, ant kurių matyt karo vaizdelis. Ji galima įsigyt už $1.55 su persiuntimu (siųskit pašto perlaidą — money order"): P. Jurgėla, 6908 S. Artesian Ave., Chicago, Ill.

ŽINIOS IŠ LIETUVOS

Kanalizacija ir Vandentekis Kaune

Kauną, buvusį rusų tvirtovės skurdų miestą, Lietuva gavo net be vandens ir srutoms pašalinti kanalų (kanalizacijos). Taigi, nebuta net paprasčiausių žmonių sveikatai apsaugoti priemonių. Jomis susirupinta nuo 1924-1928 metų. Ligi šiol Kaune yra išvesta kanalizacijos kanalų 45 km. ir vandentekio vamzdžių išklota 56 kilometrai. Vandentekis Kaune pradėtas vesti 1928 metais, o kanalizacija 1924 metais. Į abi šias įmones įdėta kapitalo 8.260.000 lt. Iš tos sumos vandentekio tinklui, jo triobesiams ir kitokiems įrengimams tenka 3.900.000 litų, o kanalizacijai 4.320.000 litų. Vidutinėje miesto dalyje apie 80% visų sodybų dabar naudojasi šiais patogumais. Priemiesčiuose ir žaliajam Kalne kanalizacija ir vandentekis dar tik vedami. Žaliam Kalne darbų sąlygos yra labai nepatogios, del to ir patys darbai ilgai nusitęsė.

Kanalizacijos tinklas numatoma amartizuoti per 40 metų, o vandentiekio per 35 metus. Priskaičius visų tų įmonių remontą, eksplotacijos išlaidos ir palukanų nuošimtį už įdėtą kapitalą reikia gauti kasmet gryno pelno nemažiau, kaip 1.150.000 lt. Pelno ligi šiol buvo gaunama daugiau, negu reikia. Turėdama tai galvoje, miesto savivaldybė mokesčius už vandentiekį sumažino 10 nuošimčių ir už kanalizaciją 33 nuošimčius. Tsb.

Mato Šalčiaus kelionė

Nesenai iš kelionės po Aziją grįžo žinomas žurnalistas Matas Šalčius. Kelionėj p. M. Šalčius išbuvo keturis metus ir aplankė apie 35 kraštus. Ilgesnį laiką p. M. Šalčius buvo apsistojęs Persijoj, Indijoj, Kinijoj, Olandų Indijoj ir Filipinų salose. Jis buvo taip pat Amerikoj ir yra apkeliavęs bemaž visą pasaulį.

Grįžęs į Lietuvą p. M. Šalčius surengė mažą parodėlę ir visą eilę paskaitų. Savo kelionės įspudžius p. Šalčius aprašys knygoje, kuri išeis ateinančiais metais. — Tsb.

Kokios Kartais Sugaunama Kontrabandos

Įvairųs pirkliai, norėdami prašmugeliuoti be muito iš Vokietijos į Lietuvą visokias aukštai apmuitintas prekes, išsigalvoja visokių priemonių, kad tik kokiu nors budu apeiti muitinės valdininkų gudrumą.

Taigi, prieš keletą dienų Kybartų muitinės kontrolierius Birieta betikrindamas grįžtančius iš užsienių keleivius, pas Alytaus miesto gyventoją Maršaką Ošerį sulaikė apie 10 kilogramų įvairių šilkinių ir pusšilkinių audinių. Šią kontrabandą jis buvo paslėpęs tarp specialiai įrengtų čemodane (bakse) dviejų dugnų. Nuo prityrusio ir įgudusio muitinės valdininko sunku nuslėpti kontrabandą net ir šitokiu budu.

Pažymėtina kad su kontrabanda daugiausia sulaikomi žydai pirkliai. Mat, žydai daugiausiai linkę lengvai pasipelnyti. —Tsb.

Tesiama Vytauto Didžiojo Muziejaus Statyba

1930 m., minint Lietuvai 500 metų sukaktuves nuo Vytauto Didžiojo mirties, Kaune buvo pradėti statyti dideli Vytauto Didžiojo muziejaus rumai. Rumams statyti buvo sudarytas Vytauto Didžiojo komitetas. Dalį lėšų komitetas gavo iš vyriausybės, dalį surinko aukomis. Už tuos pinigus buvo pastatytos muziejaus rumų sienos, bet rumams galutinai įrengti buvo per maža. Iš viso rumų statybai jau išleista daugiau kaip vienas milijonas litų, tuo tarpu visai statybai reikės arti dviejų milijonų. 1932 m. dėl lėšų stokos rumų statyba buvo nutraukta. Bet šiais metais komitetas vėl energingiau ėmėsi darbo ir ligi šių metų pabaigos bus gerokai pastumėta pirmyn. Lig Naujų Metų bus visam rume sudėti langai, įrengta centralinė salė, raštinė, laboratorijų kambariai, įvestas centralinis šildymas, taip kad 1934 m. tikimasi statybą galutinai baigti. Vytauto Didžiojo muziejus bus didžiausias statinys visoj Pabaltėj. Į jį bus perkelti visi Kauno muziejai ir meno galerija.

Ermyderis Lietuvos Ekonominiame Gyvenime

Ilgos vergijos laikais lietuvių tauta buvo sustumta tiktai kaimuose. Lietuvos darbininkas, jei nesitenkino savo gimtinės miestuose paskutine pastumdėlio vieta, kaip ir nepakeliąs skurdo ir persekiojimų ukininkaitis, turėjo nešdintis į svetimus kraštus sotesnės duonos ir laisvesnio oro ieškoti. Lietuvos miestuose buvo įsiviešpatavę rusai valdininkai, žydai pirkliai bei pramonininkai, lenkai namų savininkai bei amatininkai. Visame krašte geresnėse žemėse žibėjo bei žydėjo lenkų dvarai, bažnyčiose skambėjo lenkigkos giesmės bei pamokslai. Bet Lietuvos sodžiuose ir šimtų tukstančių jos išeivių krutinėse tyliai ir giliai ruseno lietuvio kantri, ištverminga, garbingos bei didingos praeities įkvėpta dvasia.

Po 1914 — 1918 metų pasaulinio karo baisaus sukrėtimo, staiga išsipildė Lietuvos didelio pranašo — poeto Maironio žodžiai:

Atsibus Tėvynės sunus
Gilią praeitį atminę
Pagimdys vargai galiunus
Ugnimi uždegs krutinę!...

Du milijonai lietuvių, su ištuštintomis per karą kišenėmis, aruodais ir tvartais, ant degėsių ir griuvėsių, žlungant kaimyninėms didingoms Rusijos ir Vokietijos imperijoms, atstatė Nepriklausomą savo valstybę, atgavo politinę laisvę. Praėjo karų ir vidujinio apsitvarkymo laikotarpis. Apie ekonominį iš svetimųjų išsivadavimą nebuvo laiko pasirupinti. Tiktai dvarai iš karto buvo sutriuškinti, nes jų savininkai lenkai priešinosi Lietuvos politinei laisvei. Pramonė, prekyba, amatai pasiliko svetimtaučių, daugiausia žydų, rankose.

Atėjo laikas lietuviams ir ekonominiam gyvenime įsigyti sau prideramą vietą, reikšmę bei svorį. Pirmiausia čia ėmėsi dirbti kooperatyvai; jie gana daug jau yra nuveikę. Bet kooperatyvų klestėjimas visą laiką daug priklausė nuo valdžios jiems palankumo bei paramos.

Prieš trejetą metų įsikurė lietuvių verslininkų sąjunga (lietuvių privatinių pirklių, pramonininkų, amatininkų). Ši sąjunga pasistatė sau tikslą atkovoti lietuviams prideramą vietą prekyboje, pramonėje, amatuose ir kituose versluose bei bizniuose. Ir per trejetą metų nemažai nuveikė.

Spalių 7 — 8 dienomis lietuvių verslininkų sąjunga Kaune sušaukė didelį visos Lietuvos verslininkų kongresą. Kongresas padarė daug svarbių nutarimų, kaip lietuviams įsigalėti įvairiuose versluose. bizniuose. (Apie tuos nutarimus kitą kartą parašysim). Žydai kooperatyvų ir verslininkų žygiuose įžiurėjo savo interesams pavojų ir jau suorganizavo savo komitetą kovai su žydams pavojingais reiškiniais. Vokietijos prekybos firmų agentai Lietuvoje beveik visi buvo žydai; dabar jie ir patys platina ir kartu boikotuoja vokiečių prekes.

Todel vokiečių firmos atiminėja atstovybes iš žydų ir jas pardavinėja lietuviams ir vokiečiams. Valdžia paskolomis ir kitomis lengvatomis turi daug įtakos prekybai ir pramonei. Bet valdžia, nors politiškai yra kaip ir diktatoriška, ekonominiam gyvenime yra labai liberališka, ir todel ji paremia bet kokius ekonominius užsimojimus, neatsižvelgdama nė į tautybę, nė į tikybą. Taigi dabar Lietuvos ekonominiam gyvenime yra tikras ermyderis, kurį sudaro kooperatyvų bei verslininkų užsimojimai užimti geresnes vietas bizniuose, žydų pastangos išsilaikyti savo senose pozicijose, Lietuvos vyriausybės įtaka ekonominiuose reikaluose, žydų boikotas Vokietijos prekėms, vokiečių rupesčiai pašalinti žydus tarpininkus Lietuvos — Vokietijos prekyboje ir t.t.

Kokie iš šitokio persimalimo išeis "miltai" parodys netolima ateitis. Bet Lietuvos valstybės ukiui bet koks aštresnis "persimalimas" šiais krizio laikais nėra lengvinantis reiškinys. Tsb.

Paminklas Vargo Dainiui – Kn. A. Strazdeliui

Prieš šimtą su viršum metų, šiaurės rytų Lietuvoje pradėjo kunigauti Antanas Strazdas — Strazdelis. Besimokindamas jis nesulenkėjo, kaip dauguma anų dienų Lietuvos inteligentų ir neišponėjo. Kilęs iš baudžiauninkų šeimos, jis matė kaip tie prastuoliai skursta. Prasiveržęs aukščiau, jis nenusigręžė nuo jų, o visą laiką sunkią jų buklę stengėsi palengvinti.

Turtų Strazdelis neturėjo. Kiek bekunigaudamas uždirbdavo, dalindavosi su vargą, vargstančiais žmonėmis. Pats vilkėjo prastais rubais, valgė kartu su darbininkais, laiką praleisdavo su žmonėmis ir dainuodamas jiems paties sudėtas dainas. Žmonės jį už jo paprastumą, gerumą, nuoširdumą ir teisingumą taip mylėjo, kad tebemini dar ir dabar.

Strazdelis yra laikomas pilkojo vargo dainiumi. Jis savo dainose išpasakojo visus baudžiauninkų vargus ir rupesčius. Dainomis jis norėjo į tamsą, kuri globė tada Lietuvą, įnešti šviesos. Ir tai jam pavyko. Be šiaip dainų, jis parašė dar keletą dvasinio turinio giesmių, kurių tarpe ir "Pulkim ant kelių", giedama ir dabar visoje Lietuvoje prieš mišias.

Mirė kn. A. Strazedlis varge ir palaidotas Kamajų (Rokiškio aps.) kapinėse, kuriose anksčiau laidodavo savižudžius. Vėliau pasidarė nepatogu, kad tos gražios giesmės "Pulkim ant kelių" autorius ilsis nešvęstose kapinėse. Kapinės buvo pašventintos. Ant jo kapo kažkas užrito akmenį, kuriame iškalė lenkų kalba parašą, kad čia ilsis "Ks. Anton Drazdowski, autor piesni "Pulkim ant kelių". Tasai paminklas jo kapą puošė visą šimtą metų, o pats kapas buvo apleistas, apaugęs žolėmis. Tinkamiau pagerbti jo niekas nesumanė ligi šių dienų. Paskutiniu laiku vietos inteligentai, atsimindami kn. Strazdelio nuopelnus, pasiryžo pastatyti jam tinkamą paminklą.

Jie sudarė komitetą ir pradėjo rinkti tam tikslui aukas. Žmonės, atsimindami kun. Strazdelį, aukojo nešykščiai. Lėšų susidarė pakankamai ir gražus, didingas kun. Strazdeliui paminklas išdygo Kamajuose. Jo atidengimas įvyko spalių mėn. 8 dieną.

Taigi, kun. Strazdelis pagerbtas, nors jau 100 metų praslinkus nuo jo mirties. (kun. Strazdelis mirė 1933 metais). Netrukus jis bus pagerbtas dar ir kitu budu — išleidžiant jo dainas, kurios guli surašytos, žmonių dar ir dabar dainuojamas, bet jos visos nebuvo dar išspausdintos. — Tsb.

Auksakasiai Lietuvoje

Iš senų laikų eina kalbos, kad Rambyno kalne yra užkasto daug aukso. Vieni sako, kad senovės lietuviai jame paslėpė šventyklos, kuri čia stovėjo, auksinius indus, kiti teigia, kad 1812 metais bėgdamas iš Rusijos Napoleonas užkasė dėžę pinigų, treti vėl dar kai ką prasimano. Tos kalbos, matyt, sugundė lengvai įgyjamų turtų trokstančius vokiečius kurie šiomis dienomis atvyko ir pradėjo jų ieškoti.

Ne taip sau vokiečiai pradėjo Rambyne ieškoti aukso. Jie atsivežė kažkokį mokslininką, kuris apžiurėjo vietą, pabadė su sidabrine lazdele ir pastatė dar vėl kokius tai instrumentus gulintiems žemėse metalams surasti. Ilgai dar "mokslininkas" galvojo, kol pasakė galų gale, kad 16 metrų gilumoje esanti apie 2,800 metrų ilgumo ir 1,20 metro platumo skrynia aukso. Vokiečiai toje vietoje pradėjo kasti didžiulę duobę. Garsas, kad atvažavo aukso ieškoti, pasklido po visą kraštą, Iš apylinkių pradėjo plusti minios žmonių pasižiurėt, kiek milijonų bus iškelta į žemės paviršių. Pamatyti tačiau niekas nieko negavo. Kasėjai iš tolo prie duobės nieko neprileidžia, apsitvėrę spyliuotomis vielomis.

Darbas ėjo dienomis ir naktimis. Aukso ieškotojai prakaitavo dvi savaites. Atrado kartą, kad auksas jau čia pat, nes kastuvai, atsimušę į kažką kietą sužvangėjo. Pasirodė, tačiau, kad tai ne geležinė skrynia, o didžiulis akmuo. Daug vargo teko padėti, kol šį akmenį išrito laukan. Išritę, ieškotojai vėl įnyko kasti, skverbtis gilyn. Ir galų gale į viską spiovė, padėję daug vargo ir išleidę daug pinigų.

Taip aukso ieškojimas ir pasibaigė. Žinia apie kasinėjimus Rambyno kalne pateko į užsienių spaudą, kur ji buvo taip išpusta, kad net juokas ėmė. Antai, prancuzai parašė, kad Lietuvoje, Rambyno provincijoj, tapo užtiktos aukso gyslos ir kad aukso kasti plaukia iš viso krašto tukst. žmonių. Pirmieji aukso transportai esą pasiųsti į sostinę. Kaip matome tačiau, tai tik muilo burbulai ir daugiau nieko.

* * *

Rambyno kalnas, senovės lietuvių šventovės, yra ant Nemuno kranto Klaipėdos karšte. Nuo kalno matyti antroj Nemuno pusėj Ragaine ir Tilžė, — Tsb. . .

Kanados Lietuviai – Dariui ir Girėnui

Šiomis dienomis Lietuvos Aero Klubas gavo iš Kanados 180 litų aukų, kurias surinko Kanados lietuviai Dariaus ir Girėno paminklui statyti. Taigi, ir Kanados lietuviai, patys vargų prispausti, nepamiršta bendrųjų Lietuvos reikalų ir stengiasi paremti net medžiagiškai. — Tsb.

Lietuvos Meno Gyvenimas

Šiais metais dailiosios literaturos kurinių, palyginus su 1930 metais, išėjo visu trečdaliu mažiau. Tik pagerėjo vertimai.

Pernai ir užpernai vertimų buvo išleidžiama nemaža iš vokiečių kalbos, kai tuo tarpu pabaigoj pernykščių metų ir šiemet daugiau kreipiama dėmesio į anglų, prancuzų ir italų literaturą.

Su originaliniais kuriniais šiais metais tepasirodė Vienuolis — Žukauskas, Putinas — Mykolaitis, išleidęs jau du tomus savo pagarsėjusio romano. "Altorių šėšėly". A.a. nesenai mirusio Tumo-Vaižganto išleisti "Gyvulėliai", ir Vaitkaus didelė poezijų knyga "Nušvitusi dulkė". Iš jaunųjų rašytojų trečią novelių rinkinį išleido Kazys Kiela. Tai ir viskas.

Pernai susikurusi Lietuvos rašytojų draugija, kurios pirmininku yra Mykolaitis — Putinas, didelio veiklumo nerodė. Kas dvi savaitės suseidavo tos sąjungos nariai, padiskutuodavo, pakalbėdavo apie sunkias Lietuvos rašytojų gyvenimo sąlygas, tačiau nieko konkretaus nenuveikė. Šiomis dienomis visuotiniame rašytojų susirinkime buvo priimtas nutarimas kreiptis į vyriausybę, kad ji Lietuvos rašytojų sąjungą finansiškai paremtų. Iš rimtų šaltinių patirta, kad valdžia asignuos rašytojų sąjungai 10,000 litų per metus knygoms leisti.

Šiaip jau buvusios literaturinės srovės "Keturi Vėjai", kurie propogavo mene futurizmą, "Pjuvis" su Kossu — Aleksandravičium, Miškiniu ir kitais pryšaky — estetizmą, "Trečias Frontas", į kurį buvo susispietęs kairiųjų rašytojų burelis — marksizmą, dabar pakriko ir rimtų gyvybės ženklų neberodo.

Dabar visi rašytojai, kiek sąlygos leidžia, kuria pavieniui, be kolektyvų, ir už savo kurybą tegauna, žinoma, nekokį atlyginimą.

Kiek gyviau veikia menininkai, Menininkų yra net keturios grupės. Senieji, dar prieš karą dirbę menininkai, su Petru Kalpoku, Didžioku, Vienožinskio ir kitais pryšaky, šiais metais minėjo dvidešimts penkių metų nuo pirmosios dailės parados Vilniuje sukaktuves, ir turėjo didelį pasisekimą. Po jų eina nepriklausomų menininkų draugija, kurios pirmininkas yra dailininkas Valeška. Ši menininkų grupė ieško lietuviško charakterio mene ir technikoje yra linkusi į modernizmą. Joje yra daug gabių menininkų. Jie dažnai ruošia parodas. Be to, dar yra modernistų menininkų draugija "Ars" ir ketvirtoji, neseniai baigusių Lietuvoje mokslus menininkų, kurie galutinai nori sukurti lietuvišką dailės stilių ir studijuoja lietuvišką folkliorą.

Muzikai paskutiniuoju laiku taip pat sujudo. Nesenai kompozitorius Karnavičius parašė lietuvišką operą "Gražiną", kuri yra teigiamai įvertinta. Tas pats autorius rašo jau kitą operą. Moderniškasis kompozitorius Banevičius be originalių sonatų, dabar baigia kurti originališką, moderniską lietuvišką operą. — Tsb.

Atvirutes!

Pasiskubinkit Jas Isigyt

Airiogalos
Alytaus
Aukštadvario
Betygalos
Biržų
Čekiškės
Daugų
Ežerėnų
Garliavos
Grinkiškio
Griškabudžio
Joniškėlio
Joniškio
Jezno
Josvainio
Kaltinėnų
Kalvarijos
Kartenų
Kazliškio
Kazlų Rudos
Kelmės
Krekinavos
Kretingos
Kuršėnų
Kvėdarnos
Kupiškio
Kamajų
Kauno
Kėdainių
Klaipėdos
Kražių
Krosnos
Kupiškio
Kurtavėnų
Laukuvos
Lazdijų
Lelių
Leliunų
Leipalingio
Liškevos
Mažeikių
Mažionių
Meškučių
Miraslavo
Mosiedies
Marijampolės
Naumiesčio Š. A.
Naumiesčio T. A.
Nemakščių
Onuškio
Panevėžio
Papilės
Pakražantės
Pakruojo
Paliunės
Pilviškių
Plungės
Pumpėnų
Ramygalos
Raseinų
Raudenų
Smilgių
Šakių
Stakliškio
Šeduvos
Šiaulėnų
Šiaulių
Šilalės
Seirijų
Seredžiaus
Simno
Salakų
Salantų
Sidabravo
Sintautų
Skaudvilės
Skuodo
Stulgių
Šilavos
Švėkšnos
Taujėnų
Tytavėnų
Tauragės
Telšių
Utėnos
Udrijos
Ukmergės
Veisiejų
Viduklės
Višakio Rudos
Vabalninko
Vadoklių
Varnių
Veliuonos
Vešvenų
Viekšnių
Vilkaviškio
Vilkijos
Vilniaus
Vosiliškio
Žaslių
Žagarės
Žeimių

Norintieji įsigyt kaikuriuos iš viršuje sužymėtų Lietuvos vietų ir miestų vaizdus atvirutėmis, galit juos gaut Amerikos Lietuvio Knygyne sekančiu patvarkymu: Kas prisiųs 25¢, tas gaus 3 vaizdus; kas prisiųs 50¢, tas gaus 7 vaizdus; kas prisiųs $1.00 tas gaus 14 vaizdų. atvirutėmis. Viena atvirutė 10 centų. Kreipkitės sekančiu adresu:

AMERIKOS LIETUVIO KNYGYNAS
14 Vernon St., Worcester, Mass.

Kazimieras Staras
užlaiko
Valgomųjų Daiktų Krautuvė
206 CENTRAL AVENUE
East Newark, N. J.

M. Akialis
Laidotuvių Direktorius
Tel. Market 3-5357
289 LAFAYETTE GATVĖS
Newark, New Jersey

Scholes Kepykla
V. Lukas-Lukaševičia, Vedėjas
Iškepa Skanią Duoną
Tel. Evergreen 8-9538
168 Manhattan Avenue, kampas Scholes gatvės
BROOKLYN, NEW YORK

LIETUVIŠKA UŽEIGA
Geras Alus
W. J. Bliudžius
426 W. CAMDEN GATVĖS
Baltimore, Maryland

Valgomųjų Daiktų Krautuvė
V. Vaičiunas,
VEDĖJAS
38 GRAND STREET
Brooklyn, N. Y.

Valgomųjų Daiktų Krautuvė
J. Malinauskas,
VEDĖJAS
814 W. LOMBARD STREET
Baltimore, Md.

K. Gajauskas
Valgomųjų Daiktų Krautuvė
Tel. Stillwell 4-0962
3626 Grenpoint Ave.
Long Island City, New York

Stanislovas J. Janušas
Notaras — Apdraudos ir Nuosavybių Agentas
Tel. Calvert 5896
700 W. LOMBARD GATVĖS
Baltimore, Md.

J. Čubis
BIZNIERIUS
2331 CARSON STREET
S. S. Pittsburgh, Pa.

Valgomųjų Daiktų Krautuvė
J. Mikelaitis,
VEDĖJAS
650 W. Lombard Street
BALTIMORE, MARYLAND

A. Barcikis
Valgomųjų Daiktų Parduotuvė
616 NORTH 10TH STREET
Philadelphia, Pa.

Feliksas V. Kerstukas
BIZNIERIUS
2540 W. PRATT GATVĖS
Baltimore, Md.

A. Vilčinskas
SIUVĖJAS
166 Gregory gatvės
Bridgeport, Conn.

K. Laimantavičiaus
LIETUVIŠKA UŽEIGA
Geras Alus
129 SCOTT GATVĖS
Baltimore, Md.

Geriausios Rušies Mėsos ir kitų Valgomųjų Daiktų Krautuvė
V. M. Kadis,
SAVININKAS
Tel. 5-9504 — 73 Hillside Ave.
HARTFORD, CONN.

Kur Geri Draugai Susirenka
J. Skricko Užeiga
Geriausias Alus Geriausiem Žmonėm
Tel. Calvert 6458-J
1100 Washington Blvd.
Baltimore, Md.

LIETUVIŠKA UŽEIGA
Geras Alus
V. Gumauskas
Savininkas
301 S. PAYSON GATVĖS
Baltimore, Maryland

BROOKLYN QUALITY
Market
B. MARSHALKA, Prop.
Meats and Groceries
3 N. LEONARD STREET
Waterbury, Conn.

Lietuvos Prezidento Antano Smetonos Kalba, Pasakyta Gruodžio 15-tą dieną Visuotiniame Lietuvių Tautininkų Sąjungos Suvažiavime

(Tąsa nuo 5-to pusl.)

Bet kad ir taip, tačiau kalbama apie fašistiškas sroves visame pasaulyje. Ką tai reiškia? Tai reiškia, kad ieškant geresnės santvarkos valstybei, norima naudotis fašizmo patyrimu. Bet fašizmo pagrindas yra tautiškumas, taigi, norint fašistiškai tvarkytis, visų pirma tenka savo tautos savybėmis vaduotis, savo krašto sąlygose ugdyti kitur pasireiškusį idėją. O ji tegali kiek prigyti, kiek yra tinkamos dirvos. Liberalizmo klaida buvo, kai jis manė, kad anglų parlamentas tinka visoms tautoms, visiems kraštams, nepastebėjęs, kad parlamentarizmas tautiška anglosakų savybė.

Liberalizmas Lietuvoje seimo sukompromituotas. Kelinti metai ji gyvena be seimo. Ar jo vietoje bus kokia tautos atstovybė? Vieni norėtų tikėti, kad grįš toks seimas, koks buvo, kiti manytų, kad Itališko fašizmo santvarką mums tiktų. Bet kas atgyventa, nebegali atgyti, nei kas svetima, negali mums prigyti. Savo krašte iš savo medžiagos turime kurti. Italai turi savo marmuro, vokiečiai savo geležies, o mes savo molio, savo medžio ir akmens. Iš visų medžiagų galima statytis tvirti tautos rumai, kad tik butų stilingi. Ir musų stilius tegali buti tautiškai lietuviškas. Kitoks nederės. O lietuviai ir Lietuva labai skiriasi savo kilme ir praeitim, del to ir ateitis savinga. Mes tik atgiję valstybišką gyvenimą, pirma buvę labai pasidavę svetimųjų įtakai, ir musų visuomenės buitis ypatinga. Lietuva kryžkelėje tarp vakarų ir rytų Europos. Ir prieš karą, budama Rusijos dalis, ji nenesinaudojo liberališkos santvarkos vaisiais. Liberališkasis musų seimas buvo mums kitų kraštų kopija, del to ir neprigijo. Lietuviškai atjausta laisvė tenka mums kurti iš praeities paveldėtose sąlygose, o tai kurybai pagrindas tėra vienas: savo ukio, savo kulturos reikalais organizuota visuomenė. Lietuva dabar smilkaus žemės ukio kraštas, kone be pramonės, be turtingų žmonių. Visa kas yra, laisvę atgavus, musų sukurta ir tebekuriama, tai vis daugiausia tautos lėšomis. Anglijoje ar kitame kuriame didžio kapitalo krašte rėmė dvasios kulturą, darė pažangesnį ukį ir kurė pramonę turtuoliai ar jų draugijos. Pas mus pristatyta mokyklų, pritiesta kelių, pramonės ir prekybos įstaigų pristeigta, žemės ukis pertvarkomas — vis valstybės pinigais. Šiuo atžvilgiu Lietuva kaip ir nėra gyvenusi kapitalizmo, kaip ir prašokusi šį istorinį etapą žmonijos istorijoje. Nematyti ir ateičiai musų krašte sąlygų kapitalizmui plėstis. Taigi tik jungtomis pajėgomis tegalime tesėti pareiga dvasinei ir ukinei Lietuvos kulturai. Pajėgų jungimas yra visuomenės organizavimas, jos visokios gerovės kėlimas. Mums tai daugiau pravartų, nekaip italams, vokiečiams ar kitiems, kur privatinei kulturos iniciatyvai randasi, sulyginus su mumis, milžiniškų lėšų. Taigi, tautos atstovybė musų kraštui gal dar daugiau tinka negu aniems kraštams statyti ant organizuotos visuomenės. Gyvenimas, o ne išskaityta knygą vertė mus steigti Maisto, Pienocentro ir kitas visuomeniškai valstybiškas draugijas, vertė valstybės iždą aukoti lėšų palaikyti musų krašto gaminių kainoms, ugdyti žemės ukio kulturai ir pramonei. Tokiu budu susidarė aibės gijų, siejančių vyriausybę su visuomene. Iš to eina didelė išvada: kadangi tautos iždas visur kur tesėdamas eina pagelbon visuomenei, pripažįsta jai paramos teisę, tai visuomenė prisiima pareigą eiti valdžios nurodymais ir privatiniame ukyje. Valdžia, vadinasi pasiima didesnę prižiuros teisę privatinėje kuryboje. Glaudesnis valdžios bendravimas su visuomene darosi butinas.

Ekonominė kultura yra tautos gyvenimo svarbiausias pagrindas, del to ir politika —vidaus ir užsienio — turi sulig juo rikiuotis. Vadinasi, tenka atsisakyti gyvenimą atsijusių partijų ir jų vietoje tiesti tinklas visokių realaus pobudžio draugijų. Liberališkai sudarytų partijų tikslas partinė propaganda, draugijų — tautiškas darbas, plačiausia to žodžio prasme tariant. Kur darbe valia pasireiškia, ten skirtas asmuo vadovauja, o kur svarstomas koks dalykas, ten rinktiniai žmonės galvoja. Vadinasi, vadovybė visur turi buti asmeninė — nuo viršaus ligi pat apačios, suderinta su parinktu kolektyvu. Tik šitaip tegali buti gyva, atspari, pažangi, judri ir galiausiai vieninga tauta. Tada išnyks ir pažiuros pėdsakai, rusų viešpatavimo palikti, kad valdžia jie, o visuomenė mes. Vyriausybė geriau įmatys visuomenės reikalus, o visuomenė geriau supras valdžią.

Tačiau ne iš vienos duonos tauta gyvena. Jai reikalingas lygiai ir dvasios maistas. O jo šiandien gaunama bendrame, organizuotame gyvenime. Vadinasi, greta visokių ukinių draugijų turi teiktis visuomenė kulturinėmis draugijomis ant tautiško pamato. O draugijų draugija vieningai sutapsi tauta. Paprastai sakoma, kad menas ir mokslas sau tikslas esąs. Tai teisybė tik ligi tam tikros ribos: abu tie aristokratai palieka savo aukštumoje tol, kol savo priemonėmis dirba. Šiaip jau ir menas ir mokslas privalo turėti praktinės reikšmės, privalo tarnauti savo tautai, tariant, eiti jai pagelbon ten kur reikalinga, sąžiningai savo tyromis priemonėmis eiti talkon dargi politikai. Religija visose tautose auklėjimo pagrindas ir sau tikslas. Ji didžiausia žmogaus teisė, ji įgimta jam, kaip tiesos siekimas ir menas. Bet kaip pasitaiko žmonių klausos nustojusių ar spalvų nebeatskiriančių, taip nutruksta ir tokių, kurie praranda religijos jausmą. Kaip suprantame ir nebaudžiame vienų, taip nenuosaku butų bausti ar varti ir tie. Vadinasi, pripažįstame laisvę tikėti ir netikėti, nors negalime jų lygiomis pastatyti visomenės auklėjime. Taigi religija — dėsnis, o areligija išskirtis. Lietuva iš senovės buvo religinga, gerbė skirtingas tikybų pažiuras. Tokia ir šiandien ji paliko. Bet, duodama daug laisvės religinėms organizacijoms ir bažnyčioms, ji teisingai reikalauja ir sau, savo valstybei pagarbos. Teisė turi atatikti pareigą ir čia.

Esame pasakę aukščiau, kad lietuviai skiriasi savo kilme ir praeitim. Jų, kaipo arijų, kalba prilygsta sanskrito kalbai, jų senovė didinga. Lietuvos imperija viduramžyje siekė nuo juros ligi juros. Tuomet lietuviai stengė sukurti plačią valstybę, o šiandien siekia parodyti savo tautiškas savybes bendrame žmonijos dvasinių gėrybių lobyne. Tai lietuvių pareiga. Ji reikia gražiai atlikti. Bet jiems pridera ir kaimynų tarpe turėt sau teisingas ribas: Vilniaus kraštas su Gedimino sostine. Už savo ribų lietuviai nesiveržia niekur ekspansijon. Bet jų tautiškas susipratimas dar nėra galutinai subrendęs. Tai ne italai, ne vokiečiai ir ne kitos tautos, kurioms dar viduramžyje buvo lemta pasireikšti savo mokslu ir savo menu. Lietuva tuomet kurė val-bę iš įvairių elementų, gynė ją, ir pamiršo savo kulturos buitį. išandien mums, daug nustojusiems lietuviškos kilmės pajėgų, labiausia rupi savo tautos laisvė, kuri tik nepriklausomos yal-bė pavidalu tegali but laidota. Ir delto svarbiausia ne kokia išsvajota, o tikra, einanti iš musų budo.Ir iš musų prae ities paveldėtų davinių visuomeninė santvarka. Vieningas tautiškos linkmės turi but auklėjimas mokykloje, visose valstybės ir visuomenės įstaigose, visame kulturiniame organizacijų bendravime. Kas kituose kraštuose savaime suprantama, tai Lietuvoje, deja, dar abejojama. Šitai galima išaiškinti tuo, kad dar toli gražu ne visų lietuvių sąmonė tautiška.

Bet kas lietuviška, tai turi buti ir žmoniška. Šiandien tautiškumas pasidarė visur labai opus, perdėtas. Daug kur jis suprantamas klaidingai. Kas savo sukurta, tai gera ir prakilnu, kas kitų — tai niekis. Lietuviai tąja liga maža teserga. Priešingai, jie esti liguistai įsimylėję svetimybėmis. Tokie budami, pamiršta jie savo tautos kulturinį lobį ir gaudo madas. Ir mokslas ir menas ir tekninka sumaniai tegali kurti iš savo medžiagos, ir jos mums nestinga. Tautos susidaro iš panašių žmonių, ir nėra jų tarpe neperlipamų sienų, todel ir kuryba įmanoma vienu kitoms, vienos iš kitų įsiima kas joms tinka. Ir kol skolinys prigijo, tai darosi tautiškas ir visuotiniškas. Taigi ir mes, lietuviai, turime parodyti savo aukšta kurybą, kad ji taptų įdomi ir visuotiniška, kad iš jos matytų, jog neveltui gyvename, ne veltui užimame žemės rutulyje vietą. Turime išjudinti savo tautoje gludinčias kurybos pajėgas.

Bet norint ką išjudinti, reikia patiems buti judriems, dirbti kantriai ir ištvermingai šiokioje ar tokioje vetoje esant, dirbti ne iš prievartos, o iš sąžinės, su kits kitu varžantis. Deja, lietuviai darbininkai, kiek tekdavo kam susimąstyti, nėra pirmutiniai, kaip kad yra anglai, švedai, vokiečiai, prancuzai ir italai, tiesa, nėra ir paskutiniai. Žaismo rungtynės Lietuvoje kad paskatintų ir darbo rungtynes, tai butų didis musų kulturoje pažangos šuolis. Ypačiai msų inteligentija turėtų čia pavyzdžiu šviesti. Bet kaip dar toli esame nuo jo! Vadovauti juk yra mokėti dirbti. Tautų rungtynėse laimi ta, kuri yra darbščiausia, kuri nemėgsta dykinėti. Tatai reikia gerai įsidėti galvon pirmučiausia valstybės ir visuomenės tarnautojams, tautos iždo lėšomis išlaikomiems. Kaip dažnai ir tuloje vietoje girdima, kad jie nesą savo pareigos aukštumoje, kokia nešlovė musų tautai, kada valdininkai, ypačiai aukštieji, atsiduria už nesąžiningumą kaltinamųjų suole, arba begėdiškai pabėga nuo teismo, pridirbę aibių patikėtoje pareigoje!

Reikia mokėti dirbti ne tik vienam, bet ir taikoje su kitais, dirbti organizuotoje draugijoje. Žmogus yra visuomenės gyvybė, kaip jau senovėje yra pastebėję mokslininkai. Šioji ypatybė, deja, lietuvių maža tėra išlavinta. Budami rusų valdžioje, jie negalėjo visuomeniškai organizuoti dirbti, kadangi kulturingai viešumoje judėti buvo draudžiama. Tunoti, gludėti buvo piliečio dorybė, o judėti — jo nuodėmė. Del to dabar, atgavus Lietuvai nepriklausomybę, tenka jai skubiai gaivinti ir stiprinti tautiškai visuomeniško bendravimo jausmas, tenka įprasti rimtai dirbti ne tik vienam, bet ir drauge su kitais. Tiesa, turime daugybę įvairių draugijų, sudarytų senovišku liberališku dėsniu, kur vien rinktieji žmonės pavesti ką dirbti, kur parlamentarišku įpročiu laikantis, draugijos nariai gali dyki buti. Ir išeina taip, kad draugijų daug, nemaža ir jų bildesio, o darbo nekiek. Panašiai verčiasi ir musų tautinės organizacijos. Taip gyventi šiandien jau nebesikenčia. Pirmutinė yra Tautininkų Sąjunga ryžtasi persitvarkyti. Tai jos kryžkelės diena. Ji žada buti darbingesnė vienalytės linkmės sąjunga. Tautiška idėja teikia kruvon jos narius. Ji ne tik tautiško, bet ir kulturiško darbo vieninga organizacija, kuriai yra pramynė kelius lietuvių atgimimo pirmatakai — P. Vileišis, Basanavičius, Kudirka, Tumas, Jablonskis, Maironis, Kriščiukaitis ir kiti. Jauna karta išaugo jauna tautos vadovybė kila aikštėn. Lietuva stiprėja, ir jos uždaviniai aiškėja. Taigi, drąsiai, kryžkelę praėję, žygiuokite!

Persitvarkiusios sąjungos uždavinys laikytis darbo glaudžiau su tautiškąja vyriausybe ir su kitomis tautinėmis organizacijomis, buti tarpininke tarp valdžios ir visuomenės, rupintis visais musų tautos reikalais. Tai prakilni organizacijos priedermė. Kam ji nepatiks, tas jos ir nesiims, tas iš jos išsprus, arba jon nesispraus. Verčiau mažiau narių, nekaip jų butų daug, bet nesusiklausytų ir pavesto darbo nedirbtų. Reikia tikėti, kad sąjungoj vyraus darbo ir atsidėjimo tautai upas. Nors oras ir prigaruotas užsilikusių karo degėsių, tačiau neprivalome nusiminti. Mes tikime, turime tikėti skaisčia Lietuvos ateitimi. Ji laukia iš musų vaisingo darbo. Neapvilkime.

Koks musų tautos idealas? Jis įrašytas musų valstybės ženkle, iš gilios senovės paveldėtame. Kitos tautos turi savo vėliavose liutus, arus, ar kitus galybės simbolius. Tai gražu, tai didinga! Mes turime Vytį, šarvais apkaustytą raitelį ant žirgo, kalaviju rankoje užsimojusį, šuoliais lekiantį. Tai gražu, tai prakilnu! Iš kur jis mums toks tautos ženklas? Jis, kaip skelbia senovės raštai, vaidilų išgiedotas, dainų išdainuotas. Ne pasaka, o tikrų tikriausia tiesa. Jos laikykimės. Kai lietuvis karys, ar jo giminaitis prusas žudavęs kovoje, begindamas savo tėvynę, tai jį garbingai laidodavę krivė ir vaidilos, primindami prie liepsnuojančio laužo jo didžius nuopelnus. Jie sakydavęsi matą jį šarvuotą skriejantį ant žirgo padange dausosin, vienoje rankoje lanketas, antroje — sakalas. Musų tautos idealas siekia — riteris budrys. Kas to idealo siekia, tas turi budėti Lietuvos sargyboje, turi buti tvirtas, doras ir drąsus. Tokiuo pavyzdžiu reikia lietuviams augti ir auklėtis. Kas kitiems neįmanoma, tai riteriams įmanoma. Jie ir baisiuosius slybinus nukauja ir karalaites iš mirties išgelbėja. Argi nematome kartais tokių paveikslų? Tai gal pasaka. Bet ir pasaką buvusi kitados teisybė. Taip musų žmonės kalba. Riteris tai karakterio idealas, o karakteris darbe užgrudinamas.

Lietuvos geografinė padėtis yra tokia, kad ji reikia nuolatos saugoti. Tarp didžiųjų esame mažieji. Vadinasi, turime buti tiek pajėgus, kad stengtume apsaugoti save ir savo ribas. Kiekviena musų draugija tegu auklėja savybėje ir su kitais tvirtą lietuvišką karakterį. Tai musų nepriklausomybės laidas.

Lietuva didvyrių žemė — skelbia musų tautos himnas. Istorikai tvirtina, jog Lietuva viduramžyje laisva išlikusi ir sukurusi plačią valstybę tuo, kad turėjusi gerų vadų. Tai ir dabar reikia taip musų tautai tvarkytis, kad išaugtų ji visa eilė vadų visoms gyvenimo sritims. Vadinasi, ne mečkaninė, liberalų skelbiama lygybė, kad politikoje profesoriaus balsas sveriąs tiek, kiek jo tarno balsas. Tai juk didžiausia nelygybė, ir tikrai taip nėra. Ir ukininkas, norėdamas atskirti pirmalakius nuo pasturlakų, vėto javus. Ir žmonių tarpe turi buti atranka. Ir šį dėsnį gerai įsidėmėkite, tautininkai.

Dirbkite nepailsdami, eikite savo pasirinktuoju keliu, tikėkite gražią laimingą Lietuvą!

Kaunas, XII. 15. Elta

ŽAVĖJANTI JUSŲ PRIEANGIO ŠVIESA

Brilijantinė prieangio šviesa naktyje reiškia pasiuntinystės nuotaiką. Pagelbėkit apšviest tąja nuotaika savo namus. Apšvieskit savo prieangį naktyje.

Išlaidos kaip ir nežymios. Tai lėšuos jums mažiau skatiko, kad apšviesti savo prieangį brilijantine šviesa iš 40 vattų lemputės per keletą valandų.

The Worcester Electric Light Co.

11-15 Foster St. NEW ENGLAND POWER ASSOCIATION Dial 2-6771

Elektrinio patarnavimo sąskaita yra mažiausia skaitlinė jusų šeimos biudžete.

JUOKAI

žmona: "Ar tu atsimeni, brangusis kai prieš dvidešimts penkerius metus šią dieną mes susižiedavome?"

Išsiblaškęs profesorius: "Dvidešimts penkeri metai! Vaje tu mano! Tu turėjai man anksčiau pirminti. Juk tikrai laikas mums vesti". ("Sydney Bulletin").

Teisėjas: "Bet jeigu tamsta neužmokėjai savo sąskaitos, kodėl tamsta padidinai nusižengimą pavogdamas tris sidabrinius šaukštus".

Kaltinamasis: "Bet aš esu garbingas žmogus ir norėjau užstatyti šaukštukus, kad galėčiau užmokėti savo sąskaitą". ("Nagels Lustige Welt", Berl'in).

Duktė: "Ar tas piano tikrai mano, tėve?"

Tėvas: "Taip".

"Ir kai aš ištekėsiu, aš galiu jį pasiimti?"

"Žinoma, bet niekam nesakyk; tas gali tau pakenkti ištekėti". ("Falkirk Mail").

Mergaitė, ieškanti naujos vietos: "Taip, aš galiu buti tarnaitė visiems darbams, bet aš nenoriu virti, plauti, siuti arba valyti kurpes, arba blizginti aslą, ir man turi buti kiek galima daugiau laiko išėjimams".

Registracijos kontoros raštininkė: "Bet tamsta niekuomet negausi panašios vietos".

Mergaitė: "Nieko tamsta nežinai — aš jau turėjau penkias per šešias dienas". ("Lustige Blatter", Berlin).

žmona: "Tavo kišeniuje yra laiškas, kuris turėjo buti išsiųstas prieš savaitę".

Vyras: "Aš visai buvau jį pamiršęs. Tai yra laiškas, kuriame dėkoju mokytojui iš atminties lavinimo kursų už tai, ko aš pasiekiau". ("Le Moustique," Charleroi).

"Kai tamsta susibarei šiandie, tamsta leidai vyrui pasakyti paskutinį žodį. Juk nevisuomet taip?"

"Ne, bet aš norėjau suteikti jam bent kiek džiaugsmo, nes tai buvo jo gimimo diena". ("Pages Gaies", Yverdo'n).

"Apygražė mergaitė, kaip tu manai, koks įdomiausias dalykas pasaulyje?"

"Kadangi aš apygražė mergaitė, aš pasirupinu statistikomis". ("Virginia Reel").

"Ar tamsta manai, kad vaistai teikia gerumą?"

"Mano dėdė labai daug gero gavo per vaistus".

"Kas gi jam buvo?"

"Jis buvo vaistininkas". ("Der Gemutliche Sachse", Leipzig).

"Aš tikiu, kad sąskaita banke yra gražus dalykas".

"Taip, tai puikus dalykas. Mano vyras deda pinigus, o aš juos išimu". ("Lousville Courier—Journal").

"Tenai, Haroldas mirė. Toks puikus žmogus. Jis žinojo keturias mirusias kalbas".

"Tai jis galės dabar jas vartoti". ("Katikaturen", Oslo).

"Kodel tamsta nutraukei sužadėtuves su Simsaite?"

"Ji buvo mokytoja ir kiekvieną kartą, kai aš negalėdavau atvykti paskirtu laiku, aš turėdavau pristatyti raštelį, mano motinos pasirašytą, ir aš manau, jog tai perpaika". ("Doribarbier", Berlin).

Vadovas: "Mes dabar praeiname pro šalį seniausios aludės Anglijoje".

Turistas: "Kodel praeiname?" ("Rutgers Chanticleer")

"Tat tamsta esi jaunas žmogus su abiem kojom ant žemės ką? Ką tamsta veiki kad gyventum?"

"Aš imu užsakymus iš žmogaus su abiem kojom ant skobnies". ("Wisconsin Octopus").

Išpiaustyta ant šakos: "Buvau čia su savo žmona. Puiku. Šmitas. Kiolnas".

Žemiau: "Čia be žmonos. Taip pat puiku. Mejeris. Berlinas". ("Lustige Blatter", Berlin).

Blinks: "Ar tamsta esi kuomet nors matęs rungtynes"?

Džinks: "Ne. Aš niekuomet nesu matęs rungtynių, bet aš esu žiurėjęs, kaip moterys vakare l o š i a partiją kortomis". ("Cincinnati Enquirer").

"Kaip tamsta žinai, kad Dženkinso žmona ne namie?"

"Jis nešiojasi konservinių dėžučių atidarinėtoją prie savo raktų žiedo". ("Staffordshire Sentinel").

"Aš neturiu laimės su moterimis".

"Laimingas žmogus". ("Nebelspalte", Zurich).

Widdoffo Aukštos Rušies Kepykla

Kepam Ruginę Duoną — Pragus — Pyragaičius — Visokios Rušies Gardumynus

109 WATER GATVĖS — WORCESTER, MASS.

Šale Whitmano Pieno Produktų Krautuvės

Hi-Test Range &

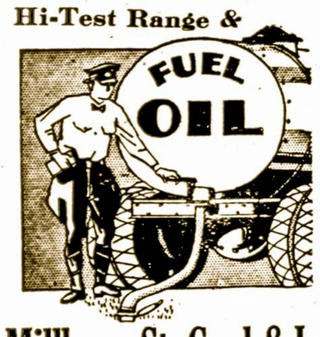

Millbury St. Coal & Ice COMPANY

Tel. Dial 2-7387 — Dial 3-3631

Visokios Rušies Angliai

NAUJOS ANGLIJOS KOKSAI IR MĖLYNIEJI ANGLIAI, MUSŲ SPECIALIŠKUMAS

Aukštos Rušies Aliejus Pečiams ir Kurui

JONAS KIELA

441 Millbury St., Worcester, Mass.

Nupiginta Kaina

DEL PLAUKŲ KIRPIMO

Suaugusiems 25¢

Pirmadieniais ir Antradieniais

Kitomis Dienomis po 35¢

VAIKAMS IR MERGAITĖMS

Po 20¢

J. R. BARBER SHOP

200 Millbury St. — Worcestery

Parsiduoda Pianas

Pigus — Geras — Tinkamas Vaikams mokytis — Kartu ir gausit piano lekcijas. Kreipkitės —

J. VINICKAS

4 Penn Avenue — Worcester, Mass.

Sanitariška Barbernė

Šioje barbernėje rasi geriausią patarnavimą ir už prieinamiausią kainą. Taipgi mes užlaikom vaistų nuo plaukų slinkimo. Kriepkitės

JURGIS BABONAS

174 Millbury St. — Worcestery

Išnuomavimui

Ant trečio aukšto šešių kambarių tenementas — kieto medžio grindys — vėliausi patogumai ir gražiai ištaisyta. Randa visai pigi. Kreipkitės — 44 Mendon gatvės, pirmo aukšto. (3—5)

Parsiduoda Batų Taisymo Dirbtuvėlė

Parduoda batų taisymo biznelį su visu tavoru, įrengimais, mašinomis ir įvairiais daiktais, reikalingais batų taisymo darbe. Krautuvė ir dirbtuvėlė randasi po no. 49 Lafayette gatvės, Worcestery. Visais reikalais kreipkitės — Adomas Bobina, 191 Fairmont Av., Worcester, Mass. (3-5)

PAŽVELK!

Šis Amerikos Lietuvio No. yra:

3 — 34

Palygink jį su šios savaitės numeriu. Jei jusų numeris yra mažesnis arba tokis pat, tai yra ženklas, kad jau turi atsinaujint savo prenumeratą. Jei Amerikos Lietuvio skaitytojai nevilkintų savo prenumeratos pasinaujinimo, tai daug prisidėtų prie ekonomijos šiame depresijos mete. Todel prašome savo prenumeratą pasinaujint

Šiandien!

JEIGU JUMS REIKALINGA KIŠENINIS AR RANKINIS LAIKRODĖLIS

NEPRALEISKITE ŠITO IŠPARDAVIMO

Tai tikra Proga Laikrodį Už Pirkti Brangų

Pigią Kainą

Dabar, kada Kalėdų pirkimas yra praėjęs, atneškite savo laikrodį pataisymui — gvarantuota vienam metui

R. Bogage, Brangenybių Pardavėjas

634 MAIN STREET — PRIEŠ WORCESTER MARKETĄ

Worcester, Massachusetts

Vietos žinios

Worcesterio Taksų-Mokėtojų Sąjunga Atsikreipia į savo Narius

Šiomis dienomis, Worcesterio Taksų-Mokėtojų Sąjunga atsikreipė į savo 11,000 narius, ragindama juos, kad jie visais galimais budais veiktų, kad taksos 1934 metams butų sumažintos.

Šioji Sąjunga apskaito, kad taksų rata 1934 metams gali pakilt tarp $3. ir $7. virš $31.80 1933 metų ratos. Sąjungai reikalinga pagelba iš savo narių, ypač šį ir ateinantį mėnesį, idant neleist, kad taksos pakiltų. Nariai galės sau gero padaryti taipgi ir kitiems, taksų-mokėtojams, jeigu jie pasidarbuos per šį mėnesį ir kitą. Taksų-mokėtojai gali įtraukt savo draugus ir kaimynus į šį svarbų darbą.

Taksų-Mokėtojai gali įvairiais budais prisidėt prie taksų sumažinimo darbo. Jie gali parašyt laišką arba atvirutę Majorui Miesto Rotušėje, dabar, paremiant jį ieškant žemesnių ne aukštesnių taksų. Kreipkitės pas savo aldermanus, koncelmanus ir kitus valdininkus, kuriuos balsuotojai išrinko atstovaut savo reikalus miesto valdyme. Praneškit jiems, kad pasitikite jais, kad jie pagelbėtų Jums sumažint taksas 1934 metams. Taksų mokėtojai turėtų daugiau įdomauti miesto reikalais per visus metus—ypač per ateinančias kelias savaites, kada biudžetas svarstomas. Taipgi reikia reikalaut, kad kaikurie patobulinimai butų padaryti miesto valdymo sistemoje. Tiktai organizuotu budu tegalima bus pasiekt taksų sumažinimą. Todel, pisi į darbą, neleist taksų kainas pakelt.

Aušrelės "Minstrel" Vakaras

Sekmadienį, sausio 28-tą, 8-tą valandą vakare, įvyks "Aušrelės" devintas Metinis "Minstrel" vakaras, Lietuvių Klubo svetainėje. "Aušrelės" dailės draugija, jau nuo seniai lavinasi ir mokinasi naujų dainų, juokų ir linksmų monologų ir dialogų. Šio vakaro programą išpildys talentingos Worcesterio lietuvaitės ir gabus lietuviai jaunuoliai.

Sekantieji vietiniai artistai ims dalyvumą programoje: Julė Rogliutė—solo; Marė Gladžiutė ir Sally Johnson—duetą; S. Mozuraitis—solo; Pranas Liubinas, Ona Bendorius, Ieva Kupsčiutė, Jonas Urbec, Paulina Laurinaitis ir Julius Bačkauskas—lošėjai; Ona Dirveliutė, Julė Metrikaitė, Elena Ramanauskiutė, Jonas Stepsys ir Jonas Emkus — solistai; Vincas Borek—armonika solo; "Ašrelės" choras; J. Dirvelio orkestra; Pranas Stepšis, perstatytojas. "Minstrelio" vakaro programai vadovaus Jonas Dirvelis.

Tai bus vienas iš svarbiausių šio sezonų parengimų, todel šio miesto ir iš apielinkės lietuviai rengkitės atsilankyti į šį muzikališką vakarą. **Rengėjai**

"Birutės" Draugijos Susirinkimas

"Birutės" draugijos nariai, atsilankykite į mėnesinį susirinkimą, kurs įvyks šeštadienio vakare, 7-tą valandą, sausio 20-tą, Lietuvių Ukėsų Klubo svetainėje. Visi nariai privalo atsilankyti į susirinkimą, nes turime labai daug svarbių reikalų del aptarimo ir be to bus išduota pereitų 1933 metų atskaita. Visiems nariams bus svarbu išgirsti kokios buvo pasekmės Naujų Metų vakarienės.

Prie progos, tie kurie dar neskaito "Amerikos Lietuvį", galės užsirašyt laike susirinkimo ir gaus gražų kalendorių.

Birutės draugija rengiasi prie metinių šokių, kurie įvyks šeštadienį, vasario 10-tą dieną, Klubo svetainėje. Bilietai jau yra atspausdinti, todel nariai turėtų jau pradėt išplatinti. Malonėkite paragint jaunuolius nuo 18-kos iki 21-metų prisirašyti, nes jiems nereikės mokėt įstojimo mokestis. **J. A. Vaitkunas**

Klubo Šokiai

Šeštadienį, sausio 20-tą, Klubo svetainėje, įvyks nepaprastai linksmi šokiai. Šiuos šokius rengia Worcesterio Lietuvių Klubas. Šį kartą bus nauja pagerinta sistema, nes kurie atsilankys į šiuos šokius, vyrai užsimokėdami po 35 centus ir moterys ir merginos po 25 centus, gaus dovanai užkandžių. Užprašom visus atsilankyt.

W. L. K.

Šv. Vardo Metinis Balius

Šv. Vardo pašalpinės draugijos metinis balius, kazyravimas ir šokiai įvyks šeštadienį, sausio 20-tą, 7:30 valandą, "Community" svetainėje, Vernon kalno parke, Worcestery.

Norime prisimint visiems nariams, kad nepamirštumet atsilankyti ir atsivest savo gimines, svečius ir draugus. Mes užtikriname, kad dar Worcestery tokio baliaus dar nebuvo ir nebus. Su įžangos bilietu bus proga laimėti dovaną, taippat ir tiem, kurie loš kortomis. Rengėjai pažadėjo, pavaišint kuo skaniausiai. Bus visko užtekinai visiems. Pabaigoje grajis penkiolika jaunų vyrų visokias meliodijas lietuviškai ir angliškai, taip kad nė jaunas nė senas negalės pasėdėt. Kiekvienas turės apsisukt ir nenorės sustot.

Kuris norės prisirašyti į musų brolišškos pašalpos draugiją, bus galima suteikt vardas draugijai, nes įstojimas už dyką iki 25 metų. Kviečiam visus atsilankyt. **Rengėjai**

Šv. Liudviko Dr-jos Valdyba 1934 Metams

Pirmininku išrinkta Rokas Glavickas, vice-pirm. Adomas Stočkus, Finansų Rašt. Petras Vaškelevičius, Protokolų Rašt. Jonas Degesiunas, Iždininkas Ignas Pigaga, Kasos Globėjai: Petras Aikšnoras, Vincas Kupstas ir Jonas Endzelis. Durų sargas Jonas Skerniškis.

Šv. Liudviko draugija turi dabar 172 narių. 1933 metais 2 mirė ir 2 nauji prisirašė.

Pereituose metuose buvo surengta dvieji šokiai	$48.75
Du piknikai, pelno davė	67.10
Mėnesinių duoklių suplaukė	1,023.00
Našlaičiams surinkta	29.50
16 pasportų išduota po 75c	12.00
Įstojimas dvejų narių	12.00
Už Konstitucijas ir mokesčių knygeles	1.50
Iš bankų nuošimčiai išimta	250.00
Lietuvos Bonų kuponai	60.00
Visos įeigos per 1933 metus	$1,513.85
Viso išmokėta per 1933 metus	1,041.15
Liko draugijai gryno pelno per 1933 m.	$472.70
Draugijos turtas dalinas sekančiai:	
Worcester County Bank	$1,310.53
Five Cent Saving Bank	1,841.75
People's Saving Bank	1,890.77
Lietuviškų Bonų	1,200.00
Dabar pas kasierių yra	295.65
Viso sykiu	$6,538.70

Šv. Liudviko draugijos susirinkimai buna laikomi kas pirmą pirmadienį mėnesio, pusė po septynių vakare, L. U. Kliubo svetainėje, 12 Vernon gatvės, Worcester, Mass.

Nariai jaunuoliai nuo 18 iki 22 metų amžiaus priimami be įstojimo mokestis. Nariai susirgę arba turinti kokį reikalą, kreipkitės pas protokolų raštininką, sekančiu antrasu: J. Degesiunas, 25 Barclay gatvės, Worcester, Mass.

J. Degesiunas, Šv. Liudviko D-jos Protokolų Rašt.

"Amerikos Lietuvio" Spaustuvėje Atlieka Visokius Spaudos Darbus

$20. Dirbtini Dantys $7.50

$25. Dirbtini Dantys $12.50

$50. Dirbtini Dantys $21.50

Pripažintas Kaipo Worcesterio Ofisas Kur Dantys Taisomi Be Skausmo

DANTŲ Ištraukimas Be Skausmo Su Gesu arba Užšalydmu 50¢ Už dantų

DR. SHAWMUT, DENTIST, Inc.

536A MAIN STREET Slaugė Pagelbininkė DIAL 2-6810

Valandos: Pirmadienį, Trečiadienį ir Penktadienį, 9 val. ryto iki 8 val. vakaro

Antradienį, Ketvirtadienį ir Šeštadienį, 9 val. ryto iki 5:30 val. vakaro

Nore's Aukštos Rušies Likeriai

Pilnas Pasirinkimas

LIKERIŲ, VYNŲ, DEGTINĖS IR ALAUS

Reikalui Esant Pristatom į Namus

NATHAN NORE, Savininkas

159 WATER GATVĖS — WORCESTER, MASS.

Telephone Dial 3-0250

Gavo Perskyrą

Nora Česlė, worcesterietė gavo perskyrą nuo savo vyro Juozo Česlio, taipgi worcesteriečio. Jis buvo kaltinamas žiaurume, neužlaikyme ir girtuoklystėje. Be pasipriešinimo. Dabar jai pavesta globot dukrelė ir gaus po 5 dolerius savaitinės mokesties teisme priteistos del užlaikymo jų dukrelės. Ben Mendelsohn buvo jos advokatas.

Ponia Česlė darodė, kad jos vyras nedavė nė jai nė 4 metų dukrelei tinkamo užlaikymo, o vietoj to, gavo tik smugius, nes visuomet jos vyras pareidavo girtas, o iš priežasties girtuoklystės ir darbo neteko.

Vieša Padėka

Šiuomi išreiškiu padėką advokatui Pranui Bubliui, 638 Slater mure, Worcestery už pasekmingą bylos išvedimą. Bedirbdama viename šio miesto dideliame budinke, sužeidžiau ranką ir turėjau išieškot pašalpą iš apdraudos kompanijos. Tarpininkaujant advokatui Pranui Bubliui, Industrijos Pašalpos Boardas pripažino man pilną atlyginimą ir užmokėjimą visų išlaidų, tarp jų ir už išgydymą gydytojams. Tokiu budu mano byla už sužeidimą buvo pilnai atlyginta, dėka advokato Bublio patarnavimo teisme.

Patariu visiems lietuviams, kuriem prisieina reikalas ieškoti teisių ar stoti teisman, kreiptis prie advokato Prano Bublio, nes jo sąžiniškas patarnavimas ir savo tautos žmonių atjautimas turėtų but apvertinti tarp šio miesto lietuvių. Turint reikalą kreipiausi prie advokato Bublio ir viskas išėjo pasekmingai. Todel, visuomet busiu jam dėkinga ir noriu, kad visi lietuviai taipgi persitikrintų ir atjaustų, kad turi tarp savęs pilna pasitikėtiną žmogų.

Juozapina Žurlienė,

114 Endicott g-vės, Worcestery

Lietuviški Judomieji ir Kalbamieji Paveikslai, Trečiadienį

Juozas Janušas, Jr., atvyks į Worcesterį trečiadienį, sausio 24-tą, ir rodys lietuviškus paveikslus, Šv. Kazimiero bažnytinėje svetainėje, 7:30 valandą vakare. Tai bus paskutinis šių garsių paveikslų rodymas Worcestery. Paveikslai yra nuimti įvairiuose Lietuvos kraštuose, okuoptas Vilnius ir apielinkės, taipgi ir įvairių amatų žmonių. Juozas Janušas, Jr., yra vienintėlis lietuvis, kurs nufilmavo Darių-Girėną prieš skridimą Lietuvon, taippgi ir jų laidotuves Kaune. Matysite ir girdėsite Darių-Girėną prieš išlėksiant Lietuvon. Šios pačios filmos bus padėtos į Lietuvos Muziejų.

Padėkos pareiškimas

Reiškiu širdingą padėką visiems giminėms, draugams ir pažįstamiems, tiems visiems, kurie atlankė mano moterį Juozapiną Rauktienę ligoninėje. Taipgi dėkuoju visiems, kurie prisiuntė gėlių ir kitas dovanas į ligoninę.

Reiškiu širdingą ačiu gydytojui ir jo žmonai Vaikšnorams už gerą daktarišką patarnavimą — priežurą laike operacijos ir laike buvimo ligoninėje.

Tiek daug musų draugų ir giminių aplankė mano moterį laike sunkios ligos, kad negaliu nė visų vardus suminėti. Vienok, už tokią didelę užuojautą stengsimės jums atsiteist ir niekuomet neužmiršim.

Turiu pareikšti, kad mums lietuviams yra laimė, turėti tokį gydytoją kalp daktarą Vaikšnorą. **Jokubas Rauktis**

Ben. Mendelsohn ADVOKATAS

390 Main St. Room 931-932 Worcester, Mass.

Tel. 5-3865 Res. 2-4233

DR. TESSMER DENTISTAS

kambarys 206 — 306 Main St.

Telefonas 3-7365

Viršuj Iver Johnson's Sportininkų Daiktų Krautuvės

F. A. Vaišnora, M. D. (VEIKSNER) LIETUVIS GYDYTOJAS

OFISO VALANDOS:

Nuo 10—12 ryte; nuo 2—4 dienos ir nuo 6—8 vakare

(Sekmadieniais sulig susitarimo)

Tel. 5-7810

96 Vernon G-vės, Worcestery

MESSIER'S DINER

Pabandykit Pas Mus Sykį Pavalgyt ir Pasisvečiuot Naujai Įrengtuose Budelėse.

49 Millbury Gatvės

Galandam Piautuvus, Peilius ir Žirkles

ECONOMY REPAIR SHOP KALVIAI

Musų Speciališkumas Tai Raktai, Įvairiom Spynom ir Automobiliam

SULEIDŽIAM GELEŽIS

Kam. Lamartine ir Harding g-vių

Tel. 3-9294, Worcester

PETER BROS.

Apvalainios Anglys ANGLYS MALKOS

Medinės Anglys KOKSAI LENTOS

ALIEJUS KURUI — PEČIAMS PEČIUKAMS

Geresnis Šildymas Už Pigesnę Kainą

161 WASHINGTON ST.

Tel. 3-7247

T. J. COONEY CO

PARINKTI ir IMPORTUOTI

Vynas — Degtinė — Alus

Greitas pristatymo patarnavimas

Tel. Dial 2-9960

82 Millbury St. — Worcesteryje

MOTIEJUS A. ČIVINSKAS

Vienintėlis Lietuvių Graborius Worcestery

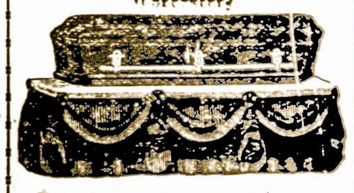

Patarnauju laidotuvėm ir išrandavoju automobilius įvairiems reikalams už prieinamiausią kainą. O 25 mylių atstume nuo Worcesterio, susisiekimo reikaluose, patarnauju už dyką. Kreipkitės— Tel. 5-5898

340 HARDING STREET

Reikalingas Agentas

Amerikietis lietuvis reikalingas agentavimui. Gera proga darbščiam žmogui. 3 Kelley aikštė — Worcester, Mass.

EKSTRA

Kątik atvežė Naujų Columbia ir Victor Kompanijų rekordų, taipgi lietuviškų bičių medaus, kurio kiekvieną lašelį tyrumo užtikrina lietuvis bitininkas Liudvikas Končius. Kreipkitės Amerikos Lietuvis, 14 Vernon St., Worcestery.